HEFT PEYKER-İ BEHİŞTÎ

1 Yâ Rab eyle dile feyzüni müdâm
Kim olur feyzün ile nagz-ı kelâm

2 Olmasa feyzün eli fâyiz-i cûd
Gelmez idi bir avuç hâke vücûd

3 Bâg-ı lutfun eseri heşt-behişt
Nâr-ı kahrun şereri dûzah-ı zişt

4 Kudretün dest idüp hâki hamîr
Sîneyi itdi şeh-i ‘aşka serîr

5 Ol mekîn ile şeref buldı mekân
Toldı şevkunla zemîn ile zamân

6 Toludur ‘aşkun ile ins ü melek
Hâk-i vecd oldu vü çarh urdı felek

7 Cism-i mahlûka olur ‘aşk revân
Zindedür anun ile cümle cihân

8 Zinde kıl ‘aşkun ile mürde dili
Zinde itdün virüben cân çü gili

9 Zinde-ten mürde-dil eyleme beni
Mahv kıl benligi pür eyle seni

10 Kadri olmaz çü tehî ola sebû
Şeref ü kadr virür kûzeye su

11 Olmaya kîsede çün sîm ile zer
Eylemez kimse göz ucıyla nazar

12 Ey hıred-zât-ı hayâlinde zelîl
Vasfunı eyleyimez kâl ile kîl

13 Bilmede çün seni ‘acz oldı kemâl
Ma’nîde oldı tekavvül bu mekâl

14 Mâ-’arefnâke didi çünki resûl
Da’vî-i ‘ilm kılan ola cehûl

15 Bilmeyen aslı ile aslı neden
Hakk’ı bildüm dise olmaya hasen

16 Yok nişânı ki beşer vire nişân
Kendüyi kendü bilür neyse hemân

17 İtmese lutf eli ref'-i nikâb
'Akl hergiz ide mi keşf-i hicâb

18 Görmede 'âciz anı çeşm-i nazar
Göre mi degme belâ ile basar

19 'Akl dahı çün olur kendü hicâb
Sırrını keşf ide mi 'ilm-i kitâb

20 Çün hıred mûsıl-ı matlûb degül
Reh-ber idinen olur anı hacil

21 Dâmen-ı fazla yapıs mûsıl olur
Dest-res bulan ana yâri bulur

22 Keremi bedreka-i râh yeter
Ola mı vâsıta 'uşşâka nazar

23 Vay ana kim vire evhâm-ı zılâl
Gele ma'kûli hayâline hayâl

24 Bâtılı hak bile ısrâr ola
Gelmeye nakl u delîl ile yola

25 Tolu havf ile İlâhi bu tarîk
Eyle lutfunı Behiştî'ye refîk

26 Pîşvâsı ola tâ 'ilm ü şühûd
Kalmaya siflede eyleye su'ûd

DER-ERÂDİF-İ TESMİYE TAHMİD-İ FATİHÂTÜ'L-KİTÂB Kİ FÂTİHÜ'L-EBVÂB-EST

27 Ni'met-i Hak mezîd itdi sipâs
Vâcib ol her nefese şükr ide nâs

28 Her mesâma açuben şükre-dehân
Olsa her bir ser-i mû ana zebân

29 Bulsa bin haşr kadar ba'd-ı zamân
Kârını şükre kosa kişi hemân

30 Bir nefes almaga olmaya sipâs
Ana lâyık nice şükr eyliye nâs

31 Ey olan ni'meti su gibi sebîl
Keremi her kişi rızkına kefîl

32 Ni'metün 'add ide mi hîç ahad
Müntehî olmayana ola mı had

33 Ni'mete gerçi ki çok şart u sebeb
Gâh olur mûcib olur sa'y ü taleb

34 Geh felek 'illet olur gâh zemîn
Sebebi ma'nîde Hak oldı hemîn

35 Kapusı mahzeninün oldı küşâd
Gerek oldukça alur hısse 'ibâd

36 Ne 'atâsına şerîk olur ahad
Ne kapusından ider kimsey i red

37 Mahzen-i rızkına anbâr-ı Hudâ
İsteme derbeder anı çü gedâ

38 Kirme seng içre virür hıssa müdâm
Âdeme rızkını virmez mi temâm

39 Feyz bahrinde sipihr oldı habâb
Süfre-i hânına Cibrîl zübâb

40 Levh-i mahfûz ile yogidi kalem
Rızk-ı mahlûkınun olmışdı rakam

41 Rızka olsaydı eger iki kefîl
Niçeler cû'dan olurdu 'alîl

42 Vahdeti her kişiye oldı 'ayân
İtdi Bürhân-ı Temânü'de beyân

43 Halkınun vahdete her biri güvâh
Vay ana baglaya çeşmini İlâh

44 Şükr kim virdi bize 'akl u nazar
Bilünür anun ila hayr ile şer

45 Ekseri hikmetinün oldı 'ayân
'Âlem-i gaybı durur gizlü hemân

46 Ana kim zarf degül kevn ü mekân
İtdi mir'ât-ı dil içinde nihân

47 Dâne-i hurd ile sıgmak bu cihân
Nazar-ı ‘akla virür gerçi gümân

48 Lîkin istedügi ‘ilmini mühît
Cümle ma’lûm mürekkeble basît

49 Hâdim oldı nazarı ‘akla havâs
Ki havâs ile olur kudret-i nâs

50 Çün zamân ile gide ‘akl u havâs
Cân ‘urûc ide vü hâk ola libâs

51 Rûha ihsan ide bir dürlü havâs
‘Akl ola her biri bunlara kıyâs

52 Matlaba ‘akl degül gerçi delîl
‘Akl olmayan olur lîk zelîl

53 Câzibe olmaz ise rehber-i dil
Fark olınmaz bir olur bes dil ü gil

54 Zerrece câzibe olmazsa eger
Vâsıl olmaya visâlüne beşer

55 Cezbe-i ‘aşk ile mest it dili sen
Mestdür câm-ı gurûr ile igen

NA’T-I MİHTERİ KÜ İCMÂL-İ EŞYÂ
TAFSİL-İ HAKÎKAT-İ ÜST

56 Tûtî-ı nâtıka-i nagme-serâ
Hatm idüp zemzem-i medh ü senâ

57 Enbiyâ hâteminün na’tine bes
Eyledi bin dil ü cân ile heves

58 Hâdi-i halk u İmâmü’s-sakaleyn
Oldı ‘âlem ki vücûdıyıla zeyn

59 Nokta-i evvel ü hem âhir-i hat
Muzmahîl dâyiresinde bu nukat

60 Gül-i hoş-bûy-ı gülistân-ı İrem
Veter-i dâ’ire-i kavs-ı kadem

61 ‘İllet-i gâyi-i îcâd-ı vücûd
Zâtınun tâbi’-i nâ-bûd ile bûd

62 Âyet-i evvel-i pîşîne-rakam
İbtidâ harf ki sebt itdi kalem

63 Muslih-i halk u safâ-bahş-i rüsül
Sâyiri cüz gibidür hazret-i gül

64 Âdem andan görinür gerçi kadîm
Sebkine şâhid anun lîk delîm

65 Rûh olan kâlbüd-i Âdem’e ol
Gün gibi nûr viren ‘âleme ol

66 ‘Arakı mâye-i gül-berg-i tarî
Nûr-ı mâ-zâg idi kühl-i basarı

67 İsmidür zikr-i sarir-i kalemün
Zîver ü ziynet-i bâl-ı ‘alemün

68 Çetr idi farkınun üstünde sehâb
İtmeye hüsnini âzürde kitâb

69 Sâye salmaz yire ol serv-i revân
Sâye-dâr ola mı ten gibi revân

70 Levh-i mahfûz ana olmışdı ‘ayân
İşidürdi ne dise gizlü zebân

71 Teni olmuş idi ayîne-mis̲âl
Görinür idi ne vehm itse hayâl

72 İdüp engüşt-i elfiyle dünûn
Kadrini nân-ı mehün kıldı fürûn

73 Söyledi dest-i şerîfinde hacer
Yüridi gel diyü emr itdi şecer

74 Eyledi çünki dirahte çü nazar
Virdi tâze oluben berk ü semer

75 Barmagundan akıdup âb-ı hayât
Virdi teşne-dil olanlara necât

76 Dön diyüp çün gûne emr itdi resûl
Döndi yerine idüp emr-i kabûl

77 ‘Arz idicek ana hâlini cemel
Kıldı müşküllerini lutf ile hal

78 Virdi Hak hâr-ı mugaylana lisân
Eyledi mürsel idügini beyân

79 Kisrâ'nun kasrını kesr eyliyen ol
Nerdübânsız bulan ol Sidre'ye yol

80 Meş'al-i evvel idi şem'-i pesîn
Mihr-i 'irfân idi vü mâh-ı metîn

81 Olmış idi bir ana zâhir ü gayb
Sâdıku'l-kavl sözi bî-şekk ü reyb

82 Enbiyâ mefhari vü tâc-ı rüsül
Himmeti bedrekası hâdi-i pül

83 Nice diyemem ana âb-ı hayât
Kim irişmez yolına anı memât

84 Hâtem-i hâtime-i ehl-i belâg
Mihrdür hazreti gayrısı çerâg

85 'Âlim olanlara ol 'ilm-i fezây
Câhil olanlara ol râh- nümây

86 Yüz sürer pâyine Cibrîl-i Emîn
Fakr idi fahri onun lîk hemîn

87 Âsumânun idüben tahtına şâh
Kıldı Hak başına Levlâk-i külâh

88 Şer'-i şemşîri ile buldı cihân
Cennet-i 'Adn gibi emn ü emân

89 Kadrini bilmede hayretde beşer
İdemez fikr-i dakîkıyla nazar

90 Enbiyâ müftisi kâzi-i enâm
Hikmeti gör dinür ümmî ana nâm

91 Oldı bir hatve ana arş-ı Hudâ
Nerdübân pâyeleri sakf-ı semâ

92 Mahzen-i ma'rifete kufl u emîn
Kamer-i çarh-berin mahzar-ı zemîn

93 Râmdur emrine mülk ü melekût
Zeyni zâtıyla bâg-ı Ceberût

94 Çokdurur mu’cizesi lîk ‘acîb
Budurur eyleyicek fikr-i lebîb

95 Bir gice eyledi ‘azm-i melekût
Ola cevlângehi tâ kim Ceberût

96 ‘Arş u kürsi vü eflâk temâm
Anı seyr eyledi sür’atle imâm

97 Kıldı bir anda ‘urûcıyla nüzûl
Bisteri germ idi geldikde Resûl

98 Geldi lutfıyıla çü Sultân-ı kerem
Rahmet itdi hedâya-yı ümem

99 Çâr-yârı oluben gevher-i çâr
Her biri dîn evine oldı cidâr

100 Yâr-ı gârı biri Bû Bekr-i Sıddîk
Sâni isneyn-i mezelli vü şefîk

101 ‘Adl ü dâda biri menba’ vü kân
Yüz sürer idi işigine Kiyân

102 Biri ‘Osmân idi deryâ-yı hayâ
Câmi’-i menzil idi yemm-i vefâ

103 Biri dahı esedu’llâh -ı velî
Evliyâ serveri ya’ni ki ‘Alî

104 Oldı her biri yem-i kurbde güm
Râdiyâ’llâh u Te’âlâ ‘anhüm

105 Âl-ı ashâba ta’assub iden er
Görmeye rahmet-i Rahmândan eser

106 Yâ İlâhi olıcak vakt-i kıyâm
Bunları eyle Behiştî’ye imâm

107 Eyleyüp anlara cennetde karîn
Eyleme düzah-ı firkatde hazîn

ZİKR-İ MEHÂMİD-İ HALİFE-İ ZAMÂN MÛCİBİ-İ EMN Ü EMÂN

108 Ey cihân memleket-i pâdişehî
Sedd-i İslâm u şerî’at-ı nehî

109 Hâmi-i dâyire-i milket-i Rûm
Vâzı'-ı sünnet ü mâhî-i rüsûm

110 Sürme-i ehl-i nazar hâk-i derün
Tavk-ı sultânlara bend-i kemerün

111 'Adlün ile bulalı zeyn zamân
Her harâb oldı mu'azzez çü cinân

112 Oldı pür-'âleme ber-vech ile dâd
Dâd lafzın unudur âdemi-zâd

113 Olıcak ebr-i kefün lûlû-feşân
Pür olur hokka-i dür gibi cihân

114 Sîm ü zer eyleyesin çünki nisâr
Kîse gibi pür olur heft diyâr

115 Nesi var Hâtem'ün ihsân n'ola
Ki sana benzeye itdükde sehâ

116 Bezl kılmakda la'l ile zer
Kan-ı deryâya mı benzeye beşer

117 Gerçi her gün pür olur lâl-feşân
Göricek cûdun ider şermî nihân

118 Âsumân-ı hatem olur mihr-i nigîn
K'ola destünde semâ ile zemîn

119 Sana çetr olmaga ey 'âli-cenâb
Çerhün etrâfına gün saldı tınâb

120 Çün hilâl alsun ele hançer-i tîz
Tîg-ı hûrşîd idemez sana sitîz

121 Tâc-dih-i tâc-sitân mülk-güşây
Fikri mir'ât-i felek müşterî-rây

122 Mâhveş râyet-i hurşîde karîn
'Arş olur nûrı ele ferş-i zemîn

123 Perçem-i tûgı ne tâvüs-ı cinân
Cilvede dâyim olur müşg-feşân

124 Mihr ile mehden alur remhi külâh
Âsumân-gîr idi rif'atda çü mâh

125 Cengde çün ele ol şeh ala yâ
Eylemez tir-i kâza gibi hatâ

126 Mihrveş çünki çeke hışm ile tîg
Çâk ola vehmi ile zümre-i mîg

127 Siper olmaz ele gürz alsa cidâr
Nûk-ı peykân ider âhına kâr

128 Bâl-ı Cibrîl olur ol şâha siper
İtmeye tîr kadar tâ ki zarar

129 Benzemez nâhunına harbe-i berk
Nice vehm eylemesün garb ile şark

130 Rûzgâr eblâkını eyledi râm
Tevsen-i çarha takar kadri licâm

131 Her seher her şeb idüp kûs-ı nidâ
Emn-i emâna ider halka salâ

132 Devlet-i şem'ine pervâne kamer
Bagladı hıdmet-i Cevzâya kemer

133 Şâhı-ı bî-dâr dil ü 'âlî-cenâb
'Adl oldı ki fiten çeşmine hâb

134 Kurretü'l- 'ayni kamu 'âlemün ol
Dürretü't-tâcı benî-âdemün ol

135 Zeyl-i çetri oluben halka penâh
Sâyesine irişen geydi külâh

136 Mâh-ı nev oldıgı bu terk-i külâh
Zamm ide anı külâhına ki şâh

137 Sûreti sîreti benzer melege
Bâbınun rif'ati döndi felege

138 'Aleme kutb durur emne medâr
Kutbveş devlet ile tuta karar

139 Pâdişehler oluben ana gulâm
Haşre dek şâh ola dünyâya temâm

140 Bâbına bende ola feth u zafer
Bula zâtıyla şeref tâc u kemer

141 Devleti mihrine irmeye zevâl
Dâyimâ şâd ola görmiye melâl

SEBEB-İ NAZM-I KİTÂB-I MÜŞGİN -NİKÂB Ü MAHMİDET-İ MÜNŞÎ-İ HİTÂB-I MÜSTETÂB

142) Subh-dem hâtif-ı gayb itdi hitâb
Didi sür’atle geçer vakt-i şebâb

143) Gâfil olma ki geçer ‘ömr çü bâd
Gelmede gitmededür âdemî-zâd

144) Bahr-i emvâc gibi halk geçer
Görinür nesne yok illâ ki eser

145) Eser oldur ki ola anda sebât
Nâm-ı zinde ide çün âb-ı hayât

146) Nedür ol sâbit eser nazm-ı latîf
Kim olur anun ile nâm-ı şerîf

147) Haşre dek zindedür ol kim koya nâm
Mürde dür zinde ise dahı ‘avâm

148) Rûmda sencileyin nâm u nişân
Komadı kimse turaldan bu cihân

149) ‘Âleme mihr ideli ‘arz-ı cemâl
Dogmadı sencileyin ehl-i kemâl

150) Penc genci çü nasîb itdi İlâh
Bende-i efkâr idün eyledi şâh

151) Sa’y kıl kılmaga sen anı temâm
Ki sühan mülki ola hükmüne râm

152) Hamse hams olmag ile kadr bulur
Bu temâm olmayıcak nâkıs olur

153) Hamse bununla olur çünki temâm
İhtimâm it buna kıl nevmî harâm

154) Gencdür sinen ü miftâh-ı kalem
Eyle envâ’-i kemâlât rakam

155) Tîşedür hâme vü kân oldu devât
Sîm ü zer yirine bezl eyle nebât

156) Ney şeker hâme midâd oldı şeker
Kand ile ko ki dola bahr ile ber

157) Sadef oldı dilün ma'ni güher
Pâkini nazm kıl oldur ki hüner

158) Baş çeküp hırkaya gavvâs misâl
Gavta kıl bahr-ı dile dürlerin al

159) Ol cevâhirleri kıl halka nisâr
Ki sadef gibi pür ola bu diyâr

160) Eyle bir sihr gören ehl-i füsûn
Zevk u şevkından ola tâ ki hebûn

161) Şu'bede-bâzlık it yine ki halk
Penc Genc idügini bile bu delk

162) Göstere her biri bir dürlü cemâl
'Arz ide her biri bir dürlü kemâl

163) Bâbilîler görüp insâf ideler
Bileler var ki kerâmetden eser

164) Hum-ı 'aşk oldı devâtun dolu meyi
Hem sarîr-i kalemün nâle-i neyi

165 Rûh-bahş oldı kelâmun çü Mesîh
Gelmedi sana bedel ehl ü fasîh

166) Şeker-i nazmuna girüp meges
Nahl-i Meryem misin ey 'Îsâ -nefes

167) Nûk-i hâmun çün ide bâng ü sarîr
Murg-i cennet ötinür ki ide safîr

168) Penc Gence uralı pençeyi sen
Her kişi sana didi pençe-şiken

169) Urdun ise kemerine kimün el
Bendeveş hıdmetüne bagladı bel

170) İtmesün kimsene destine ta'ab
Disün el arkası yerde sana heb

171) Eyledüm çünki bu efsâneye gûş
Kıldı deryâ-yı ma'âni yine cûş

172) Dil hazâyin gibi olmuş idi pür
Bezl kıldum yine bu ‘âleme dür

173) Görüp ihsânımı tâ bahr ile kân
Zer saçup olmayalar lûlü-feşân

174) İde her biri metâ’ını nihân
Şerm idüp itmeye varını ‘ayân

175) Himmetümi idünüp bâl u perüm
Sidreye uçmaga oldı nazarum

176) Himmetî ‘âli olan ‘âlî-güher
Eylemez ‘âlem-i süfliye nazar

177) Perr-i Cebrâ’îl olup bâl u perüm
Müntehâya olacakdur seferüm

178) Ey Behiştî sana tevfîk Hudâ
Cümle kârunda ola râh-nümâ

MATLA’I- EFSÂNE-İ PÜR-EFSÛN
BEHRÂM-I GÛR-I ŞÎR-İ ZÛR

179 Genc peymâ-yı hazâyîn-i Hudâ
Hâme miftâhın idüp kufl güşâ

180) Açdı bu mahzeni bezl itdi güher
Çü sadef toldı cihân içi dürer

181) Yâd idicek geçen efsâneleri
Didi bu resme virüben haberi

182) Yezdcürd eyledi çün terk-i külâh
Oldı Behrâm ‘Acem mülkine şâh

183) Bagladı beline şâhâne kemer
Buldı anunla şeref dîhim-i zer

184) Nevbetin nevbet ile çaldı zamân
Oldı pür sıyt u sadâsıyla cihân

185) Oldı bâbında anun kûs-ı sipihr
Zühr-i hünyâger ü deffâf idi mihr

186) Nâme ile buluban kadr-ı direm
Hutbesi ile ider fahr ‘Acem

187) ‘Adl u dâdıyla bulup emn ü emân
Sanasın huld-berîn oldu cihân

188) Gam gidüp toldı ‘Acem mülki ferâh
Düşmeninde dahı kalmadı terah

189) Hâmi-i beyzâ ider bâzi küleng
Beccesi gibi yalar gûrı peleng

190) İdüp âhû berre-i şîr ile sîr
Dâyeveş besler idi mihr ile şîr

191) Görse bir bâmda bin yerde ciger
Zegan itmez idi vehmi ile nazar

192) Ni’met ile toluban mülk-i Kiyân
Döndi bakkâl dükkânına cihân

193) Çogidi şarkda gâyet de sitem
Çekdi ol resm-i sitem üzre rakam

194) Var ise her ne kadar huşk-şecer
Verdi devrinde anun tâze semer

195) Kâr-ı ‘âlem tutup anunla nizâm
Cümle ser-keşler olur hükmüne râm

196) Kıldı sâyilleri ihsânı ganî
Takdı zâlimlere ‘adlî reseni

197) Şâhlıkda yogidi ana hemâl
Pehlivânlıkda hemîn Rüstem-i Zâl

198) Şâd olup hulkı ile halk-ı cihân
Olur âsûde zemîn ile zamân

199) Rezm de alsa ele tîr ü kemân
Pûr-ı Zâl isteye havfından emân

200) Hasmına salsa kaçan gürz-i girân
Degmeden sâyesi virür idi cân

201) Kahrla Kaf’a eger ursa sinân
Tafsiye döndüre zahmiyle hemân

202) Gürzini çekmede zahmet çeke pîl
Nîzesi mi’at çün mi’at-i mîl

203) Düzilelden berü nâvek ile yâ
Gelmedi ancılayın şast-güşâ

204) Bezm de keffi güher-rîzi sehâb
Rezmde tîgi virür meh gibi tâb

205) Rezm ü bezmidi işi seyr ü şikâr
Bir nefes gün gibi tutmazdı karar

206) Bir idi neste ana gûr u neheng
Tîgına döymez idi şîr ü peleng

207) Sayda uydurmaz idi yüz yele bâz
Gayrdan gayruya yogidi niyâz

208) Sag u sâlim dilese itmege bend
Gerden-i şîre salar bend-i kemend

209) Darb-ı desti soruyıp kürbe gibi
İtdügin kürbeyi itmezdi sabi

ŞİKÂR-KERDEN-İ BEHRÂM-I NÂM-DÂR U
KÜŞTEN-İ BEBR DER-ŞİKÂR

210) Turdı bir gün seherî şâh-ı cihân
Kasd kıldı kim ola sayda revân

211) Çekdiler cenge bir dîv- nijâd
Kim tozın görmez idi pûyede bâd

212) Rahş-ı Rüstem gibi yük çekmede cüst
Cümle endâm-ı kemâlinde dürüst

213) Gerdeni kavs-ı kuzat idi hemân
Çâr-per-i tîr idi çün ola revân

214) Adı Şeb-reng-i siyeh hem-çü sehâb
Cüstdi hamlede mânend-i şihâb

215) Sayda üstünden itmeseydi hadeng
Tîr ile bile irüşür çü peleng

216) Âhına gark olıcak rûz-ı musâf
Saf içinde görinür idi çü Kâf

217) Bindi Şeb-rengine ol şîr-i jiyân
Aldı destine kemend-i-y-le kemân

218) Oldı serverler ile sayda revân
Düşdiler deşte olup bâd-vezân

219) Cüst ü cû itdi irüp sayd-gehe
Gösterir yirlü yirini sıpehe

220) Halkaveş devr kılur deşt-i siyâh
Kalmadı dâm u dâde kaçmaga râh

221) Oldı ol dâyireye şâh medâr
Deşt çün hâne-i çîn itdi nigâr

222) Mürde peykerler ile toldı zemîn
Nat'-ı Çîniye döner deşt hemîn

223) Bâb-zen itdi gözine gehi tîr
Ki kemendiyle şikâr eyledi şîr

224) Gelse önine eger pîl-i demân
Müştini eyler idi gürz-i girân

225) Müştinün darbını çünkim yiye pîl
Sürhabın yıkılup olurdı zelîl

226) Tîg-i vehminden anun şîr-i jiyân
Gürbeveş mîşede olurdı nihân

227) Buldı ol deştde bir bebr-i 'acîb
Dîv-i vârun gibi gâyetde mehîb

228) Cüssede pîl idi vü pençede şîr
Cevşeni çâk ider idi çü harîr

229) Kime ugradıyısa kıldı helâk
Cübbesin cevşenini eyledi çâk

230) Gözi fessâd çanagıydı hemîn
Hârveş mûyi huşûnetde haşîn

231) Deşneyidi dişi çengâli çü tîg
Hışm iderdi harekât eylese mîg

232) Kuyrugun deprücek hem çü neheng
Sinecek yer bulamaz kühde peleng

233) Girünüp esneyüp açaydı dehân
Külhen-i tenteye benzerdi hemân

234) Nicesi destün idüp çînini çâk
Üstine çünki saça hışmile hâk

235) Göricek vehm kıla Rüstem-i Zâl
Tîge el urmaga bulmaya mecâl

236) Gördi Behrâm anı çün saldı semend
Diledi kim sala bu yanuna kemend

237) Varmadı esb-i ciger itdi sitem
İndi tîg aldı ele şâh-ı ‘Acem

238) Sıçradı cüst ki şâhı ide çâk
İtdi bir darb ile şâh anı helâk

239) Gördiler itdügini bu işi şâh
Kıldılar çümle du’â mîr ü sipâh

240) Şâm irince idüben şöyle şikâr
Geldi pes devlet ile mîr-i küsâr

SIFAT-I BEZM-İ BEHRÂM BÂ-DİLÂ-RÂM-I GÜL-ENDÂM

241) Bir gün oldı katı bârân ile bâd
Varmadı sayda şeh-i ‘âli-nijâd

242) ‘Azm-i bezm itdi vezin eyledi taht
Hem-dem-i ‘izzet ü ikbâl ile baht

243) ‘Adeti olmış idi bu iki kâr
Meclis eylerdi çün itmeye şikâr

244) Kıldılar def’i havâsına haber
Virdi her peri gelüp meclise fer

245) Düşinüp sefere ni’am oldı zelîl
İtdiler şerbet ü su gibi sebîl

246) Toldı pes ‘âlet-i bezmiyle zemîn
Aldı sazın ele her zümre-i çîn

247) Var idi bir sanem-i çeng-nüvâz
Başdan ayaga teni işve vü nâz

248) Zümre âyin ü dilâ-râm-ı benâm
Reşk iderdi göricek mâh-ı temâm

249) Bir Hıtâyî-sanem ü Çînî-nîjâd
Görmemiş mislini kim âdemî-zâd

250) Mûcib-i şevkıdı evzâ'i kamu
Ser-i mûyıdı dehânı beli mû

251) Dag urup lâleye hâl-i siyehi
İtdi şermende ruh-ı mihr ü mehî

252) Fitne-ger gamzesi gammâz anun
Pür-hayl turrası tınnâz anun

253) La'li çün bâde zenahdânı çü hâm
Ola mı buncılayın bâde haram

254) Vesmesi fitne idi sürmesi nâz
Bin dil alsa ana bir lahzada az

255) Hüsn evcinde mehi dikdi 'alem
Nâhunı dürr idi engüşti kalem

256) Hâyil olmazdı ana pireheni
Şîşe içinde gülâb idi teni

257) Serv-nâz idi boyu 'ömri dırâz
Berk idi işvesi vü mîvesi nâz

258) Nâr- pistân idi vü sîb-i zekan
Yâsemîn-sîne idi gonce-dehen

259) Zülfinün her hamı kullâb-ı kulûb
Sözinün şehd-i şeker gibi 'uzub

260) Lebi hurmâsi virür hastaya cân
Hokka-i la'li olur lûlü-feşân

261) Mâh idi cebhesi vü saçı sehâb
Heves-engîz çü eyyâm-i şebâb

262) Ruh-ı gül-rengi virüp güllere reng
Deheni itdi dil-i gonceyi teng

263) Gamzesi tîr idi vü kaşları yay
Sine mi dil mi döyer bunlara hây

264) Ceşm-i mestânesi bî-mâr-ı humâr
Gamzesi kâtil-i dil-dâde-i zâr

265) Oluben zülfi perîşân u dijem
Pîc pîc idi olup yâllesi ham

266) Düzd-i dil idi saçınun reseni
Mahbes-i cân idi câh-ı zekanı

267) Ansa saçıyla olur nâfe-feşân
Toldı micmer gibi ʻıtrıyla cihân

268) Gürzine tolaşur saçı çü mâr
Mâr-gîr idi san ol şûh- nigar

269) Gûş-vârı virüben hüsn-i behâ
Görinür mihr yanında çü sehâ

270) Leb-i şîrîni hemîn şeker ü şîr
Nâzenîn cismi çü kâfurî hamîr

271) Şikemi hırmen-i gül idi hemân
Câmdan virür idi nâfi nişân

272) Her regi rişte idi hâyili dür
Şîşe idi teni ya hamr ile pür

273) Nideyüm her tarafı bâg-ı cinân
Misli olmaya meger ʻaksi hemân

274) Pây-ı hınnâlu vü hınnâsı nigâr
Lâle-zâr idi tehî pây-ı çenâr

275) Başdan ayaga letâfetde ʻaceb
Görse her kim ki dutar lerze-i teb

276) Dökilür söyleyicek kand u nebât
Cân virür ölmişe çün âb-ı hayât

277) Nâlveş inceyidi beli hemân
Ana avîhte ol mâye-i cân

278) Şöyle nâz ile kuşanmışdı kuşak
Zillete inmiş idi kûşesi çâk

279) Geldi bin şîve ile bezme çü mâh
Buldı zeyn anun ile meclis-i şâh

280) Meh-likâlar tutup etrafına saf
Kimi saz aldı ele kimisi def

281) Alup ol mâh-ârâya çü nücûm
İtdiler her ne ise vaz' u rüsûm

282) Aldı çengini ele itdi enîn
Seyledür câm idi ol zümre-i Cîn

283) Kaddi ham pîri idüp tâze cüvân
'Aşk esrârını iletdi beyân

284) Ne kadar kim var ise râz-ı nihân
Eyledi pîr ü cüvân halka 'ayân

285) Dutmasa dâmenin otar u veted
Tutmaz idi anı şevkından ahed

286) Duralı gâh idüben anı terâş
İder idi ki enîn sîne-hırâş

287) Bükilüp iki kat olup iniler
Dilde derdi var anun dahı meger

288) 'Aşkdan olmışdı lâgar u zâr
Sayılurdı regi mânend-i nevâr

289) Perdeden taşar kaçan itse figân
Gûş-mâl eyler idi ehl-i hemân

290) Cildi bir pîş-rev ol nakş-ı garîb
Mest olup vicde-dâr u şâh-ı lebîb

291) Nakşına renk virüp itdi edâ
Rûh- bahş oldı her itdügi sadâ

292) Çaldı tasnifini bir resme dürüst
Zührenün çengi olur reşk ile süst

293) Şevkle gâh u geh eyledügi âh
Hâlet-i 'aşkına olurdı güvâh

294) Şâhı bir resmle kerem itdi nigâr
Eyledi sîm u zerî bezme nisâr

295) Aldı sâkî ele memzûc ile câm
Kıldı tâvûs-ı cinân gibi hırâm

296) İbtidâ şâha sunar câm-ı zeri
Leb-i nukl ile virüp gül-şekeri

297) Ba’de devr ider ashâb temâm
Sâki-i serv-kad u kebg-i hırâm

298) Gâh mâh aldı ele gâh hilâl
Devr idüp eyler idi gunc-ı delâl

299) Gâh yâkûta geh elmâsa döner
Sihrde kâmil idi sâki meger

300) Gâh pür olur idi gâh tehi
Gözedürdi sanasın gökde mehi

301) Câm-ı zer-mest olup açıldı hemân
İtdi memzûc dili sırr-ı nihân

302) Germ olur sanki tolu ahker olur
Canlanur lûlesi bir ejder olur

303) Ejdehâ kâm döküp âb-ı hayât
Zehr-i gam mürdesine virdi necât

304) Kebg ü dürrâc ile tolmuşdı simât
İştihâ-germ virür kalbe neşât

305) Tâze tâze gelüben bezme kebâb
Tolu tolu açılır oldı şarâb

306) Kim ki mert olsa şehenşâh-ı cihân
Gönderir meskenine anı hemân

307) Mest olan gitdi kalur şâh ile mâh
Germ olup çekdi kenâra mehi şâh

308) Leb-i zevkında bulup lezzet-i cân
Basdı bagrına anı şâh-ı cihân

309) Leb-i yâdına nice bir aça pîl
Oldı bâlini gül ü bisteri gil

310) Subha dek sürdı anun zevkını şâh
Çıkuben tahta seher geydi külâh

311) Yok cihânda çü bilür idi vefâ
İşi ‘işret idi her subh u mesâ

REFTEN-I BEHRÂM-İ NÂM-DÂR-I BE ‘AZM-İ ŞİKÂR
Ü KÜŞTE ŞODEN-İ EJDEHÂ-YI MEHİB
DER DEST-İ SER-EFRÂZ-I NESİB

312) Bir gün itdi yine şeh ‘azm-i şikâr
Oldı serverler ile sayda süvâr

313) Saydı içün uyduruben yüz yele bâz
Aldılar gâh kuzen u gehi kâz

314) Dest-i geşt eyler iken şâh-ı cihân
Gûşına irdi enîn ile figân

315) Vardı geldügi yire bâmg-i ‘acîb
Gördi bir ejder-i hûn-rîz-i mehîb

316) Var dehânında ki bir tâze cüvân
Yudmış ol ejder ider âh u figân

317) Agzı içinde alup nısf-ı nihân
Taşrada nısf dahı lîk ‘ayân

318) Yudmış anı cübbe vü cevşen ile
Belki kılıcı vü kalkanı bile

319) Tîg çekmiş ki ide ya’ni ki helâk
Dem urup yudmış ol anı çü megâk

320) Na’ra urdı göricek şâh-ı cihân
Kodı agzından anı ani yılân

321) Kasd-ı şâh eyleyüp oldı çü revân
Aldı ol şîr eline tîr ü kemân

322) Görmemiş idi dahı tîr ü kemân
Bahr-ı Kulzüm gibi mevc urdı hemân

323) Her hamî kavs-ı kuzah idi hemîn
Nefesi ile ider çâk -i zemîn

324) Tel idi başı dehânı çü megâk
Heybeti zümre-i dîvî ide hâk

325) Zehr-i mîzâb idi dişi hemân
Merg-i seyl-âbını eylerdi revân

326) Pul pul idi teni her füls-i siper
Ra’d okı atmaz idi ana zarar

327) Cismine pulları san cevşen idi
Pür şerâre deheni külhen idi

328) Meş'ale idi iki gözi hemân
Dûdede gâh nihân gâh 'ayân

329) Kaldırup başın aça çeşm çü mâr
Gicede sanki yanar kûhda nâr

330) Eyledi desti demi ile megâk
Gâve dek eyleyüben sînesi hâk

331) Saçdı şâh üstine od açdı dehân
Tokunup itmedi amma ki ziyân

332) Kaldı şeh ateş içinde çü Halîl
Sakladı lutfı ile lîk Celîl

333) İder otdan çü siyâvuş-güzer
Gelmedi bir kılına dahı zarar

334) Urdu çok tîr ana sultân-ı cihân
Kâr-ger olmadı kılmadı ziyân

335) Gördi kim cismine tîr itmedi kâr
Gözedir çeşmini ol şîr-i şikâr

336) Kesmeler urdı onun hışmına şâh
Ki cihân gözlerine oldı siyâh

337) Urdı yirden yire kendüyi yılân
Şeh görüp aldı ele gürz-i girân

338) Gördi Şeb-rengini şeh varmada süst
İndi atdan yüridi ejdere cüst

339) Def'-i tiryâk süründiyidi hem
Cismine ermiye tasamdan elem

340) Urdı şol denli ana gürz-i girân
Seyl olup akdı ki magzı ile kan

341) Kaldı hayretde görüp anı sipâh
Gelmedi Şeb-rengine bindi yine şâh

342) Leşkeri cümle idüp şâha du'â
Didiler ola mübârek bu gazâ

343) Görmedük kimsede bu resme ciger
Ejdehâlık budur ey ejder-i ner

344) Zahmlu server olup anda helâk
Kazdılar defn içün ol yerde megâk

345) Kıldılar çünki namâzını sipâh
Defn idüp türbe yapar üstine şâh

346) İtdiler genc gibi yirde nihân
Şehre döndi yine Dârâ-yı- zamân

347) Gice gündüz işini ‘işret ider
Kesret-i şurb virür mülke zarar

348) Avda Şeb-rengdi Behrâm’a enîs
Avda dil-dâr idi hem-râz u celîs

REFTEN-İ BEHRÂM-I NÂM-DÂR VEŞİKÂR
U KÜŞTEN-İ ŞİRÂN-I Bİ-ŞÜMÂR

349) Şâh-ı maşrık çıkuban tahta seher
Saçdı germiyyet ile ‘âleme zer

350) İtdi dîvân şeh-i Dârâb-nijâd
Vâris-i mülk-i Cem u pûr-ı Kubâd

351) Taht-ı Kâvûsa çıkup eyledi dâd
Oldı ‘adli ile âsûde ‘ibâd

352) Pehlevânlar oluben yanına cem’
Tutdılar lülü-yı şeh-vârına şem’

353) Yirlü yirine geçüp mîr ü vezîr
Toldı dîvân içi bürnâ ile pîr

354) Dökülüp ni’met ü seyl oldı şarâb
Bire büryân idi mürg idi kebâb

355) Çünki yenildi temâm oldı ni’am
Halk hayfini sorar şâh-ı ‘Acem

356) Kime zulm oldı ise eyledi dâd
Oldı her gussalu dâdı ile şâd

357) Bir bölük halk gelüp itdi figân
Didiler dâd eyâ şâh-ı cihân

358) Şehrümüzi idüben şîr harâb
Hiç bir kimsede kalmadı devâb

359) Bir neyistân var içi tolu esed
Zühresi yok giçe yanından ahad

360) İkisi bir yire gelseydi eger
‘Alemi eyler idi zîr ü zeber

361) Her biri cüssede bir pîli hemân
Yâ musavver-ecel almakda revân

362) Şeh didi gam yemenüz dâd idelüm
Kırup anları sizi şâd idelüm

363 Dâm-ı dûdan ideyim ‘âlemi bâc
Kılayum sînelerin tîg ile çâk

364) Bindi pes atına fil-hâl dilîr
Gûr yirine ki sayd eyleye şîr

365) Ol neyistânı varup gördi çü şâh
Emr kıldı alur ortaya sipâh

366) Od yakar her kişi önünde ‘acîb
Gelmiye yanına tâ şîr-i mehîb

367) Şîrdür otdan ider vehm ü hazer
Geçüp eyleyimez insâna zarar

368) Âteşîn halka olur çünki sipâh
Girdi ortaya medâr olmaga şâh

369) Urdılar çünki yine âteş-i tîz
Neysitândan ded ü dâm itdi gürîz

370) Her ne suya ki hücûm itse esed
Geçmez âteş olur râhına sed

371) Kırdaşa bunları kassâb gibi
Akdı kan her yana seyl-âb gibi

372) Oldılar mâde vü ner cümle helâk
Oldı ol memleket anun ile pâk

373) Tîg ile şâh u hadeng ile sipâh
Virmediler esede kaçmaga râh

374) Eyleyüp şâha re’âyâsı du’â
Herkesi eyledi cân ile senâ

375) Âferîn didi sipihr üzre melek
Egilür öpmege destini felek

376) Oldı bu feth ile her kişi ferah
Kimsenün kalmadı kalbinde terah

377) Geldi şehre yine nûş eyledi mey
Başladı yine terâne def ü ney

378) Yine çeng aldı ele Zühre-i çîn
Yine 'ûd eyledi feryâd u enîn

379) Yine zer-pâş oluben bezmde şâh
Yine pür oldı zer uhk-i siyâh

'AZM-İ HAKAN-I ÇÎN BE-KASD-I SAYD-I BEHRÂM U KÜŞTE-ŞODEN-İ DER DEST-İ PEHLEVÂN

380) Her kime kim ola ikbâl atı râm
Eylesün kanda ki eylerse hırâm

381) 'İzz ü devlet kişiye çün ola yâr
Düşmeni olsa cihân halkına vâr

382) Uyumaz bahtı ol uyursa eger
Zehr yirse olur agzında şeker

383) 'Ayş olur işi şehün çünki müdâm
'Avk ider gâyet anı ceng ile câm

384) Gâh tefrît ü geh ifrât ider
Şehligün şevketine virdi zarar

385) Didilerse ne kadar tutmadı söz
Dökdüler mülkine a'dâları köz

386) Hâl-i Îrân bilüp şâh-ı Hıtây
Kasd kıldı basa o milkete pây

387) Nâmeler gönderüben beglere şâh
Emr ider encümen ola ki sipâh

388) Hiddetiyle çün olur cem'-i sipâh
'Azm-i rezm eyledi vü geydi külâh

389) Subh-dem kâr dem eyledi enîn
Âsitânına gelür leşker-i Çîn

390) Cümle ‘âlem oluben cevşene gark
Âhen olmuşdı tehî pây ile fark

391) Kurdılar pîl-i sepîd üzre serîr
Çıkdı oturdı emîrâne emîr

392) Şevketiyle çeküp İrâna sipâh
Merv yolını tutup yüridi şâh

393) ‘Âlemün içi tolup bâng ü derây
Eyledi kulagı ger rûyına nây

394) At sahîbi ile âvâze-i nâs
Çökerdürdi felegi şöyle ki tas

395) Virdi elvân ile envâ’-ı tırâz
Hayl-i hâkâniye haylice birâz

396) Bahr idi seyl gibi lîk revân
Seyl idi mevc velî gürz-i girân

397) Toluben ‘âlem içi Çinî sipâh
Yir yüzin tutdı Tatar hem-çü giyâh

398) Her biri geydi nemed üzre zirih
Tîrden kalmadı kalbinde girîh

399) Pür idi her birinün tirkeşi tîr
Bir idi oklarına der’ u harîr

400) Girüden ‘âlemi tutmuşdı zulem
Meş’ale oldı velî tâb-ı ‘alem

401) Kondı har-gâhı nüzûl eyledi hân
Sâkin oldı yine deryâ-yı revân

402) Her birisi nemedin çadır ider
İtmeye tâ ki güneş tâbı zarar

403) Aldılar zeynlerini cümle hemân
Gitdi her esb-i çerâ-gâhe çemân

404) Ne ‘alef virdi ne hod hayli gam var
Otlayup her birisi tutdı kinâr

405) Kımız içdi kimi ezdi kimi keş
Gâyet ulularınun yidügi leş

406) Bilmez idi ki biri neydügini nân
Bildügi at eti bâl idi hemân

407) Hân idüp bir iki gün anda karâr
Leşkerin yokladı yok gördi şümâr

408) Rîk-i kuhsâre bulunırdı ‘aded
Lîk ol hayili bilmezdi ahad

409) Gördiler cümle gidemez bu sipâh
Gider ise bulamaz âb u giyâh

410) On bölük atdı sipâs-ı şeh-i Çîn
Olmaya gark-ı muhîte ki zemîn

411) Kıldı her bölüge bir serveri ser
Virüben sîm u zer ü tâc u kemer

412) Didi ardımca gelün siz de hemîn
Ola kîm feth ola Îrân-ı zemîn

413) Bagladı bu işe mecmû’-ı miyân
Oldılar ‘azm idüben Merve revân

414) İrdi ser-hadde çü sultân-ı Hıtây
Toldı Îrânın içi âh ile vây

415) Gârete başladı cumhûr-ı Tatar
İtdiler nice yiri zîr u zeber

416) Şâh-ı Behrâm’a irişdi çü haber
Ceng içün leşkerini hâzır ider

417) Bildügi gördügi serverleri şâh
Getürüp yanına gerd itdi sipâh

418) Kasd kıldı ide hasm-ı-yla neberd
Mergine merg diye derdine derd

419) Didi destûr eyâ şâh-ı zamân
Toludur hayl-i Hıtây ile cihân

420) Habeşi ile Tatar hayline had
Komadı kimse idüp cümle ‘aded

421) Bunlara hasm olamaz hîç sipâh
Bula hayliyle meger kimsene râh

422) Buldıgı mâlı idüp bahş-ı sipâh
Hoş-dil itdi sipehini yine şâh

423) Didi Hak bana olur ise mu'în
Gûrveş ola zebûnum şeh-i Çîn

424) 'Avn-i Hakdan eger olmaya meded
Bilürüm bana mu'în olmaz Ahad

425) İ'tikâdum bu velî leşker-i Çîn
Desti bir dem göre çünkim geh kin

426) Vehm idüp eylemeye ceng ü cidâl
Kaçmaga yüz tuta kalmaya kıtâl

427) Arkama çünki geyüp bebr-i beyân
Rezm de alam ele tîr ü kemân

428) Kaçmaga döndüre yüz Rüstem-i Zâl
Bulmaya benüm ile çünki mecâl

429) Bunı böyle dir iken şâh-ı cihân
Rûmdan dahı gelür peyk-i revân

430) Didi 'asker virüben Kayser-i Rûm
Eyledi mülket-i Îrâna hücûm

431) Bir sipeh kim dahı mis̲lini zamân
Görmedi hulk olalı mülk-i cihân

432) Âhına gark oluben başdan ayak
Kimi fâris sipehün kimi yayak

433) Heftelik yola gider bâng-i sahîl
Toldı pes nat'-ı zemîn esb ile pîl

434) Yitmedügi içün anlara miyâh
İtdi galbîr yerün yüzini câh

435) Nirde konsalar ey şâh-ı zemîn
Nîzeden kûha döner deşt hemîn

436) Hayme vü har-geh ile toldı cihân
Haymeler mevc-i sipeh bahr-i revân

437) İtdi gerdûn ile kendüye hisâr
İtmeye tâ ki şeb-i hûn ana kâr

438) Tüfek u top ile zeyn oldı hisâr
Yogidi reh ki sabâ ide güzâr

439) Gice bâl ahayıdı şeb-reh-i ger
Bin tüfek eyler idi haste ciger

440) Harbe vü sih ile sûr itdi sipâh
Kal'alar içre huzûr eyledi şâh

441) Arasında uçayum dise zübâb
Sançılur harbelere hem-çü kebâb

442) Sende yok anda olan âlet-i harb
Eyleme anun ile harb ile darb

443) Gaflet itdün idi şah-ı cihân
Her tarafdan sana hasm oldı 'ayân

444) Çün işitdi bu sözi şâh-ı 'Acem
Eyledi anı ihâta hem ü gam

445) Gönli isterdi anun dahı kıtâl
Hasm iki oldugına geldi melâl

446) Kankı suya ki olur ise revân
Yol bulur bir yanadan düşmen-i cân

447) İki kürbe ide bir şîri zebûn
İki mîve ide bir şâhı nigûn

448) İki yüz bin kişi cem' itdi temâm
Her biri âfet ü hûni vü benâm

449) Kodı yüz elli binin şehr de şâh
Hasmdan saklıya tâ tâht-ı sipâh

450) Bir begi var idi gâyetde dilîr
Çarh olmaz ü siper itse ki tîr

451) Kardeşi oglı idi fürs-i benâm
Tîz u hûn-pâş idi mânend-i hüsâm

452) Kıldı serverlere ol serveri ser
Didi vehm itmege olur feth u zafer

453) Turunuz siz varayum Tebrîze ben
Şâyed ola ki olam hasm-şiken

454) Ma'bedüm var kıluban anda namâz
İdeyüm Hâlık'a 'acz ile niyâz

455) Size çünkim gele nezdik Tatar
Gönderesüz şeh-i Tûrâna haber

456) Kaçdı Behrâm deyüp edâ idesiz
İnkıyâd ile şehi şâd idesiz

457) Kim urup kılmaya Îrânı harâb
Çünki eylemeye hışm-ı-y-la şitâb

458) Elli bin server ile oldı süvâr
Her biri ma'nîde bir sâm-ı süvâr

459) İkişer yaylu atı iki şer
Yükleri yayları şemşîr u teber

460) Göçüben eyledi Tebrîz'e sefer
Kayser-i Rûm'a dahı oldı haber

461) Karşuladı sanuben Kayser-i Rûm
Kodı kıldugını sür'atle hücûm

462) Başladı inmege gitmekde direng
Ola âsûde şehe tâ ki ceng

463) Kayser eglendügini bildi çü şâh
'Azm-i hakân idüben çekdi sipâh

464) Buldı bir bedreka-ı râh-nümâ
'Alemi devr idici hem-çü sabâ

465) Şâh bir yoldan alup oldı revân
Bilmeye vardugın üstine ki ân

466) Fürs ider şeh gidicek elçi revân
Gaflet eyleme sözi eyle ki ân

467) Gıybet eyledügini şâh-ı cihân
Eyledi ilçi ile şâha 'ayân

468) Didi biz bendelerüz hazret-i hân
Kulluga bizi kabûl itse hemân

469) Varayum hidmetine yüz süreyüm
Şâhumuz oldı yüzini göreyüm

470) Nice oldugını hıdmet göre şâh
Kuluyam ben de vü hem cümle sipâh

471) Kendinündür kamu Îrân-zemîn
Komasun yıkmaga haylini hemîn

472) Sîm ü zer nakd-ı cevâhir ne ki var
Yolına hânun idem cümle nisâr

473) Cân u dilden kulı kurbanı bile
Leşker incinmeye âheste gele

474) Karşular memleketün halkı şehi
Hâzır oldı kamu Îrân sipehi

475) Varalum ʻizzet ü ikrâm idelüm
ʻAlemi hıdmetine râm idelüm

476) Aldanur ilçi sözine şeh-i Çîn
Oturur memleket ucunda hemîn

477) Geh yeyüp gâh içüp eylerdi şikâr
ʻAyş u ʻişretde idi leyl ü nehâr

478) Gice gündüz dimeyüp gitdi berây
Hâna iletdi şehi râh- nümây

479) Gördiler kaldı yakîn hüsrev-i Çîn
İtdi bir gûşeyi Behrâm kemîn

480) Ol gün asâyiş idüp anda sipâh
Olup âsûde gider rahmet-i râh

481) Şeb olur hâzır ider âlet-i ceng
Bir nefes eylemedi dahı direng

482) İtmege hânı şebîhûn u hakîr
Çaldılar tabl u nekkâr ile nefîr

483) Ol gice hikmet-i Gûr hüsrev-i Çin
Har-gehün itmiş idi huld-ı berîn

484) Çîn idüp begleri itmiş idi bezm
ʻAyş u nûş idi anlamaz idi rezm

485) Yemek içmek idi lâfîdi güzâf
Kımız u bâl içün idi çogı lâf

486) Her biri yatdı olup mest ü harâb
Evvelâ itdi şebîhûnı şarâb

487) Dâhı gâfil idüben anları hâb
Hâbdan kalmadı bir kimsede tâb

488) Ba'dehu itdi şebîhûnı 'adû
Tutdılar kaçmaga her birisi rû

489) Mest ü la-ya'kil idi hayl-i Hıtây
Alamadılar ele tir ile yây

490) Ugradı har-geh-i hakâna çü şâh
Almış ortaya görür mest-i sipâh

491) Atdan indi eline aldı hüsâm
İtdi hâfızlarun işini temâm

492) Girdi har-geh içine şâh-ı zemîn
Uyanur 'arbededen hüsrev-i Çîn

493) Gördi pür har-geh içi nâle vü vây
Aldı tîgîn eline şâh-ı Hıtây

494) Hânı karşuladı Behrâm-ı dilîr
Ceng ider biri biriyle iki şîr

495) Bir kılıç vurdı ana şâh-ı 'Acem
Abanos iken olur taht-ı bekâm

496) İtdi ol zahm ile hâkânı zebûn
Tahtdan düşdi yire zâr u nigûn

497) Virdi cân düşdügi gibi şeh-i Çîn
Kaldı andan dahı Turân-ı zemîn

498) Günde bin şeh yir ola hâk-ı siyâh
Göze görüneni amma ki giyâh

499) Olmada oldı müsâvî çü beşer
Ne belâdur yâ bu tâcıyla kemer

500) İçirür her kişiye merg çü mül
Kurı baş agrısıdur bâng-i dühül

501) Çün refîk olmaz imiş mâl ile câh
Ol mıdur nef'ki artura günâh

502) Fikr ideydi kişi mevtini eger
Saklamaz idi yıgıp sîm ile zer

503) Hâl-i ‘âlemden olan kimse haber
Eylemez devlet-i aynaya nazar

504) Kişide çün ola fi’l-cümle kemâl
Görinür mi gözine mâl u menâl

505) Göz olur çün bir avuç hâk ile pür
Nazarunda bir ola seng ile dür

506) İ’tibar oldı çü gaflet-i sebî
Aldanan kimse olur ana sabî

507) İ’tibârât-ı tılısm itdi Hudâ
Sanma gördügini tahkiki ola

508) Râki’at ise olur çünki hayâl
Pes hayâle ne için bunca melâl

ÇEŞEN-İ ŞÂH-I İRÂN-ZEMÎN VE NİHÂDEN-İ
TÂC-I METÂ’-I BER-SER-BER-HÂKÂN-I ÇÎN VE
MERÂSİLE-İ CİHÂN-PEHLEVÂN BÂ-KAYSER-I ŞÂH-I RÛM

509) Kıldı hâkânun işin şeh çü temâm
Kırmadı ‘askerini eyledi râm

510) Hânun olmuş idi bir oglı esîr
Yerine eyledi şâh anı emîr

511) Kuşadup tîg geyürdi ana tâc
‘Ahd kıldı vire amma ki harâc

512) Cân u dilden oluben bende-i şâh
Nîk-hâh oldı şehe cümle sipâh

513) Bunlarun sıdkına şeh itdi çü hazm
Koyuben rezmi ider hân ile bezm

514) Yeyüp içüp çü çıkar başa şarâb
Dost-kâmiler içer şeyh ile şâb

515) Yüz üzüp hân didi ey şâh-ı zemîn
Bendelerden biri bil bizi hemîn

516) Ol Hudâ hakkı ki yaratdı cihân

Nitekim ola vücûdumda revân

517) Yâr olam yâruna a'dâna 'adû
İtmiyem hıdmetüne çîn-be-rû

518) Baş u cân yoluna cân ile fidâ
Cümle kârunda ola yâr Hudâ

519) Bir muradum var eyâ şâh-ı cihân
Diyeyüm hazretüne bâri 'ayân

520) Dilegüm olmaz ise bâri kabûl
Cân u dilden oluram şâh-ı melûl

521) Yirde yatdukca şehâ hüsrev-i Çin
Ola Behrâm şeh-i rûy-ı zemîn

522) Bir kızı kaldı eyâ şâh-ı serîr
Gelmedi gelmeyiser ana nazîr

523) Mihr-ruhsâredür ol mâh-cebîn
Reşk ider görse yüzin sûret-i Çîn

524) Gamzesi tir ü kaşı cacı kemân
İstikâmetde boyı nîze hemân

525) Çeşm-i bî-mârı çü nâz ile süzer
'Alemün halkı olur haste ciger

526) Fitneger kaşını çün eyleye çîn
Dil ider sîne-i vehm ile kemîn

527) Hareketde beli baykını müdâm
Mürg-i dil saydına her bir kılı dâm

528) Sînesi âyîne-i gayb-nümâ
Mihr-i mirâtına feyz ide safâ

529) Göricek sûretini reşk ide hûr
Başdan ayaga teni gün gibi nûr

530) Boyı uzun beli ince teni nerm
Görse yüzini melâyik ola germ

531) Kaşı gözi kara vü sînesi ak
On ikisindedürür sinni de çâk

532) Agzı burnı uvacık kuh-ı serîn

Mûya benzer bili dikkatde hemîn

533) Utanur yüriyicek kebg-i deri
Gizlenür andan idüp şerm peri

534) Nakşı gâyetde güzel adı Nigâr
Cânda arâm komaz dilde karâr

535) Ol sanem cüft-i şeh olursa revâ
Şehden artuk yok ana cüft-i sezâ

536) Mihr ider ölüm buyurur isen eger
Olsun âmîhte şîr ile şeker

537) Çün Nigârun işidür vasfını şâh
Germ olup suda ider mihre külâh

538) Didi çün bizi kabûl eyledi hân
Râzıyam ben de nikâh eyle hemân

539) Vâliyidi çü nikâh eyledi şâh
'Akd-ı mihr eylediler mihr ile mâh

540) Kodu yası dügine başladı hân
Şâdlıgı ile tolar cümle cihân

541) Eyledi sûr-ı sürûr-ı-y-la herây
Gûş-ger eyledi mugan ile nây

542) Çeşn işin çünki temâm eyledi şâh
Oldı hem-hâbe şehenşâh ile mâh

543) Gördi şeh bir sanem-i lâle-'izâr
Vâkı'â ismi gibi resm-i nigâr

544) Göricek bin dil ü cânıyla sever
'Aşk gönlinde şehün eyledi yer

545) Bir iki gün sürüp anun ile dem
Döndi mülkine yine şâh-ı 'Acem

546) Şâha bedrûd idüben hüsrev-i Çîn
Geldi Çîne dil-i düşmenden emîn

547) Geyüben başına Behrâmî külâh
Oldı Hâkân yerine mülkine Şâh

548) Vardı istahra şehenşeh dahı şâd

Rûz u şeb hem-demi ol hûr-nijâd

549) Vardı çün tahtına sultân-ı ‘Acem
Emr ider mûr-bed alur deste kalem

550) Yazmaga Kaysere mektûb-ı debîr
Eyledi müşk ile âlûde harîr

551) Evvelâ yazanı ki evveli yok
Bî-nihâyet keremi ni’meti çok

552) Hâlık-ı hulkdürür ferd ü samed
İdemez nisbet ana kimse veled

553) Her kime virdiyise fazlı vücûd
Farzdur kim ana eyleye sücûd

554) Nâmiyâ oldı çün ol ism-i berâz
Başdan ayaga olur nâme-tırâz

555) Vasf idemez şeref-i ismini nâz
Şeref-i zâtını kıl ana kıyâs

556) Keremi vâsıta-i halk-i vücûd
Eser-i lutf-ı bû nâ-bûd ile bûd

557) Âdemî-zâde viren ‘akl u kemâl
‘İzz ü ikrâm u kerâmât ü celâl

558) Hâzini olamadı çarh u zemîn
Âdemi eyledi gencîne emîn

559) Ba’dehu Kaysere pes itdi selâm
Kıldı ta’zîm ile tekrîmi temâm

560) Didi ey pâdişeh-i nîk-nijâd
Zâtına lâzım olan dâniş ü dâd

561) Neyledim ni’tdüm ola bari sana
Ki ‘adâvet idesin şöyle bana

562) Sana bir kimse ki kılmaya zarar
Baglama kasdına kîn ile kemer

563) Eyleme kendüne ahbâb-ı ‘adû
Dâyima sag gelür sanma sebû

564) Yiyebildügün aşa uzada el

İdebildigün işe baglaya bel

565) Lokma kim olmaya hazm anı yeme
Ki kılur semm gibi muhtâc-ı seme

566) Çün nefes yolını sedd eyliye nâm
Şübhesüz sür'at ider çıkmaga cân

567) Beni bilmez misin ey Kayser-i Rûm
Eyledün bana ne cân ile hücûm

568) Kurt konşısını yemez çü şehâ
Bize kasd eylemek ola mı revâ

569) Konşıyı konşıya sorar çün İlâh
Bizi âzürde niçün eyleye şâh

570) Eyledün çünki ta'âruz bu kadar
Gâfil olma irüşür sana zarar

571) Bana virmek gerek elbette harâc
Yoksa vâllâh gider taht ile tâc

572) Cenge çünkim çeke bir şâh-ı sipâh
Havf idüp dönse gider genc ü külâh

573) Pây-ı mâl olup olur hasma zebûn
Şehler içinde olur bast-ı nigûn

574) Varıcak dönme dinür var bu mesel
Eyle sen dahı nasîhatle 'amel

575) Berü gel eyleyelüm ceng ü cidâl
Göresin niçe olur sen de kıtâl

576) Gırre olma sipeh-i gence şehâ
Çün gele nusret olur cümle hebâ

577) Cizye girü virmezsen ceng iderüm
'Alemi gözlerüne teng iderüm

578) Hâzır ol kim çekerüm ben de sipâh
Geyüben başuma pûlad külâh

579) Çün idem hınkumı meydânda cümân
Divşüre Rüstem ise hasm gümân

580) Çün idem nîzeyi mîzâb-ı demâ

Siperin ditrede vehmiyle semâ

581) Kankı server ki bana egmeye baş
Başı ucında diker dehr eli taş

582) Şîrlerden niçe aldugumı tâc
Halk-ı ‘âlem bana virdügüni bâc

583) İşidüpdür bilürem şâh-ı cihân
İtmesün oda çü pervâne revân

584) Eyledi bana husûmet şeh-i Çîn
Hâlin işitdük eyâ şâh-ı zemîn

585) Sen bana gelmez isen ben varayum
Turabilür mi sipâhun göreyüm

586) Hasmun idem çü reyâhına nazar
Görinür bana Hudâ hakkı eber

587) Ne kadar çokluk olur ise sipâh
Görinür gözlerüne hem-çü giyâh

588) Tîgıma cümle cihân halkı zebûn
Gam yok olursa ‘adû hayli füzûn

589) Mülkine varur isen sag u esen
Bilesin bilmedün ise beni sen

590) Nâmeyi öyle diyüp itdi temâm
Ve’s-selâm ile ana itdi hitâm

591) Buldı bir ehl-i dil ü mîr-i kelâm
Nâmeyi virdi şehe itdi selâm

592) Didi var bana getür togrı haber
Ya kıtâl eyleyelüm ya vire zer

593) Nâmeyi aldı resûl oldı revân
Hazret-i Kaysere irişdi demân

594) Yüz urup şâha du’â itdi resûl
Göricek nâmesini oldı melûl

595) Bildi Behrâm ile ger eyliye ceng
Rûm mülkini ider ceşmine teng

596) Şeh-i Çîn ana ki olmaya hemâl

Hasm anunla bula mı çünki mecâl

597) Çâresi sulh-ı derây şâh-ı hemîn
Başa çıkmaz ana her kim ide kîn

598) Virüp ilçisine çok sîm ile zer
'İzz ü ikrâm u ri'âyetler ider

599) Bir kızı var idi hûrşîd-i zemîn
Müşteri-tal'at-u nâmıyıdı çîn

600) Kaddi Tûbâ idi ruhsârı cinân
Kevser idi leb-i mey-gunî hemân

601) Kasd ider kim anı Behrâma vire
Ta ki gönline anun ile gire

602) İdine kendiye dâmâd anı şâh
Telef olmaya ara yirde sipâh

603) Hasmına hasm ola vü yârına yâr
Biri biriyle ide 'ahd u karâr

604) Beglere söyledi tedbîrini şâh
Maslahat gördi bu râyını sipâh

605) Koşdı ilçisine destûrını şâh
Virdi çok sîm u zer u taht u külâh

606) Meh-likâya virüben hayli cihâz
Bile gönderdi vü 'arz itdi niyâz

607) Gerd-i gerdûne çün ol mâh-likâ
Gördi reşk eyledi gerdûn-ı semâ

608) Kadr buldı meh ile hem-çü felek
Sâyebân itdi cenâh ana melek

609) Anı zeyn itmişidi kırmızı sîb
Çarh-ı atlas gibi bulmışıdı zîb

610) Çeküben tevsen-ı gerdûn-hırâm
Seyr ider sür'at ile Dârü's-selâm

611) Aldı oraya anı Rûmî sipâh
Hûblar hâle arasında o mâh

612) Oldı mihire çü gerdûn-ı makâm

Halka gösterdi makâmât-ı temâm

613) Düzdi her çarh-ı ber-avâzeye sâz
Keşf olur ‘âleme ol sâz ile râz

614) Âsumân idi velî sâyir olur
Çarhdan fark bu ol dâyir olur

615) Üştüre estere yogidi ‘aded
Cümlesin bilmez idi hîç ahed

616) Yükleri yeşim ü zer ü la’l u kumaş
Bister anun kimi kimi ferrâş

617) Rûmî mahbûblar u Rûmî gulâm
Her biri lâle-ruh u serv-i hırâm

618) Oldılar ‘azm idip Îrân’a revân
Ol sefer anlaru ‘iydiydi hemân

619) Kona göçe ol iki ilçi gider
Yaglı ballu ikisi yeyüp içer

620) İlçiler geldi çü Îrâna karîb
Virdi Behrâm işidüp mülkine zîb

621) Karşular memleket ucunda sipâh
Cümle begler ile yok arada şâh

622) ‘Âlemün toldı içi bâng ü nevâ
Oldı her kûşede ‘ıyş ile safâ

623) Sâz u söz oldı kamu reh-güzerî
‘Ayş u nûş oldı hemânâ seferî

624) İrdi çün şöhret ile şehre nigâr
Oldı râhına zer ü sîm-nisâr

625) Çokdı bânûları agır ile hem
Geldi yirine pes âyîn-i ‘Acem

626) Oldılar karşulayup la’l-feşân
La’l üzere yüridi serv-i revân

627) Tevseni pâyine hınna idi la’l
Aşınur lülüye basmagıle na’l

628) Döşediler yoluna hazz ü harîr

Saçdılar her harafa müşk ü ‘anber

629) Düşdi sâzendeler önine revân
Nagme-ger kimi kimi raks-künân

630) Çün sarâya gelür ol sûret-i Çîn
Karşular ‘izzet idüp şâh-ı zemîn

631) Saçılar saçup ana hüsrev-i şark
İtdi dür-dâne-i cevherlere gark

632) Tutdı cennetde çün ol Tûbî-mekân
Oldı ol hûriyile bâg-ı cinân

633) Sûr-ı esbâbına pes başladı şâh
Eyledi çeşn ü harab bir nice mâh

634) Bezl idüp ‘âleme sîm ile zeri
Dökdi meclislere şehd ü şekeri

635) Toldı kâlâ-yı garîbiyle sarây
Yer bulunmazdı iki kişi koya pây

636) Ger olup bâng-i rebâb ile felek
Geldi bülbül gibi ol bezme melek

637) Bezmi zeyn itdi görür kût-ı revân
Oldı hayvân suyı zulmetde nihân

638) Sâkinün kalmadı sâkında çü tâb
Oldı âb ile tehî bâde habâb

639) Zîynet-i bezm olalı kebk-i derî
Almaz oldılar ele gül-şekeri

640) Şerbet-i şehd olup arada sebîl
Mevc urup akdı mey-i nâb çü Nîl

641) Bülbüle bülbüli çün itdi sadâ
Toldı ‘âlem içi bâng ile nidâ

642) Akıdup agzı suyın meclise câm
Eyledi serv gibi sâkîyi hırâm

643) Mest olur kor içine bülbüle baş
Râz-ı sâgar açılup eyledi fâş

644) Başladı şîveye sâkî-i zarîf

Nagmeger okıdı eş'âr-ı latîf

645) Şevk ile şöyle içerler mey-i nâb
Gark ider bunları kim seyl-i türab

646) İzn virdi gidene şâh-ı cihân
Kaldı mahremleri şâh ile hemân

647) Gitdi anlar dahı şeh kaldı hemîn
Kıldı ta'yin mihir mevrid-i dîn

648) İtdiler 'akd u nikâhı çü dürüst
Getürür yanına şeh dil-beri cüst

649) Gördi Kayser kızınun çünki yüzîn
Kendüzünden geçüp unıtdı sözin

650) Gördügi yogidi bu resme nigâr
Serv-kadd gonce-dehen lâle-'izâr

651) Meyl idüp bin dil ü cânıyla ana
Subha dek sürdi anun ile safâ

652) Subh-dem eyledi dîvânını şâh
Tahtına çıkdı geyüp başa külâh

653) Bir ziyâfet ider ilçiye ki şâh
Görmedi mislini hûrşîd ile mâh

654) Şol kadar virdi ana sîm ile zer
İtmez oldı ki zer u sîme nazar

655) Eyledi Kayser ile 'ahd u karâr
Kim olalar bir birine hisâr

656) Ogul ata oluben ol iki şâh
Oldı bir ol iki mülk iki sipâh

657) Gönderür ilçi ol 'âlî-nijâd
Göricek Kayser olur hurrem ü şâd

REFTEN-İ CİHÂN -PEHLEVÂN MÂNEND-İ RESÛLÂN BE- MÜLK-İ HİNDUSTÂN

658) Dimiş efsûn-ger-i efsâne-nigâr
Sihr ile dürler idüp kilk nisâr

659) Kasd ider husrev-i iklîm-i 'Acem

Varuben Hinde dike anda ‘alem

660) Seyr idüp memleket-i Hindî temâm
Kendüye şehlerini eyleye râm

661) Hep ‘ayâr eyleme serverlerini
Sınayup gördü dilâverlerini

662) Bile nice ider ol kavm-i kıtâl
Kendüye anda bulınur mı hemâl

663) Fethine çâre nedür fikr kıla
Hîle vü erlik ile Hindî ala

664) Yedi mülkün olıcak derdine mîr
Kasd ider Hinde dahı şâh-ı dilîr

665) Yerine Fürsi yine eyledi şâh
Geydirür başına Behrâmî külâh

666) İlçiler sûretine girdi hemân
Armagan hâzır idüp şâh-ı cihân

667) Emr ider kâtib alur deste kalem
İtmege nâme şeh-i Hinde rakam

668) Evvelâ nakş idüben nâm-ı Hudâ
Yazdı ‘ünvânına hamd ile senâ

669) Vâcib oldur ne kadar var ise nâs
İdiler hazretine şükr ü sipâs

670) Pâdişehler kamu yanında zelîl
Birdürür kudretine peşşe vü pil

671) Kimse virdügüne mâni’olamaz
Sa’y ile virmedügini alamaz

672) Viren insâna kerâmât u cûd
İtdiren ana sürûşına sücûd

673) Oldı her bir eseri şâhid-i zât
Anun emriyle hayât ile memât

674) Yaradılmış kamu mahfi vü ‘ayân
Her biri varlıgını itdi beyân

675) Halk mahlûkdurur hâlık odur

Halk merzûkdurur râzık odur

676) Her ki bir bilmez olur ehl-i cahîm
Hâmiye ehli alur içe hamîm

677) Birdürür birligine itme gümân
Şâhid-i vahdetidür kevn ü mekân

678) Dimiş ey Hindün şehi gözini aç
Gönder elbette bana bâc u harâc

679) Gönderür idün olunmazdı haleb
Gelmedügine nedür şimdi sebeb

680) Feyzüni bir bana gönder zer ü sîm
Tîgdan başun ola tâ ki selîm

681) Düşmen idinme beni kendüne sen
Olmaya pirehenün tâ ki kefen

682) Hışm ile Hinde çekem çünki sipâh
Nizeler 'âlemi tuta çü siyâh

683) 'Âlemi tolduruben tîg u teber
Mülküni eyliyeler zîr ü zeber

684) Kalmaya kal'a ki olmaya harâb
Kalmaya kimse ki çekmeye 'azâb

685) 'Avret ü oglan ola cümle esîr
Kalmaya kimsenede köhne hasîr

686) Mülk ü mâlunıla başın da gider
Hele ben sana didüm togrı haber

687) Yalunuz Hinde varup Rüstem-i Zâl
Eylemişdür defe'ât ile kıtâl

688) Hind serverleri bulamadı nefer
Kıldı ol memleketi zîr ü zeber

689) Çünki andan degülem ben dahı kem
Hindulardan gele mi gönlüme gam

690) Pehlevânum bana yok şimdi nazîr
Terk-i tâc oldı bana zir-i serîr

691) Elüme çünki alam tir ü kemân

Varmadan hasm vire vehm ile cân

692) Elüme çünki alam tîg u mecen
Gevşeni düşmenün ola kefen

693) Senden ulu şeh idi hüsrev-i Çîn
Gitdi başı bana itmek ile kîn

694) ‘Alemün şâhiyidi Kayser-i Rûm
Turamadı bana itdüm çü hücûm

695) Darb-ı dest ile olup tâc-ı giyân
Olmuşum tîgum ile şâh-ı cihân

696) Cengde kimdir uzadan bana dest
Kim onun eylemeyem kadrini pest

697) Çü cihâzum altımda cümân
Turamaz hamlesine pîl-i demân

698) Benden ögrendi cihân halkı neberd
Görse kim tîgum olur zer gibi zerd

699) Benim ile bilüben rezm ü kemâl
Benden ögrendi cihân halkı cidâl

700) Cehl ile eyler isen ceng ü cidâl
Getürem başuna çok dürlü zevâl

701) Sözümi tutup olursan bana yâr
Çalışayum yoluna leyl ü nehâr

702) Cümle Hindî ideyüm emrüne râm
Şehlerini ideyüm sana gulâm

703) Nâmeyi böyle diyüp itdi temâm
Yazdı pes âhirine temme kelâm

704) Ne kadar varise gâyet de dilîr
Bile yoldaş idünür şâh-ı serîr

705) Kodı her birini bir hidmete bes
Ki görüp itmeye vehm anları kes

706) Her biri kendüyi pinhân kılur
Kimi sâyis kimi har-bende olur

707) Bir kılâvuz oluben şâh-ı cihân

Hinde bu hayli ile oldı revân

708) Hinde yakın varicek şâh-ı cihân
Gönderür şeng ile bir peyk-i revân

709) Geldigin işidicek Hind şehi
Gönderür karşulamaga sipehi

710) Aldılar gitdiler ikrâmlar idüp
Vardılar Dehli'ye müddetle gidüp

711) Şöhret ile gelicek şehrine şâh
Kondurur 'izzet ile anı sipâh

712) Pür olur et'amadan kondugı çây
Matbaha döndi hemîn sahn-ı sarây

713) Eyledi yeyüp içüp çünki huzûr
Gidüben vehmi tolar kalb-i sürûr

714) Şâh-ı şengül geyüben başa külâh
İtdi dîvân kıluban cem'-i sipâh

715) Encümen oldı gelüp çünki sipâh
İlçiyi da'vet ider yanına şâh

716) Geldi çün şâh sarâyına karîb
Pîş-keşlerle virüp kendüye zîb

717) Çeküben pîş-keşin öpdi zemîn
Çıkarup nâmesini sundı hemîn

718) Başına kodı öpüp nâmeyi şâh
Okudur işüdüp incindi sipâh

719) Didiler kim kim ola şâh-ı 'Acem
Ki bu vehm ile idüp nâme-rakam

720) İ'tibâr itmeye göndere size
Bu berâberdür ölüm ile bize

721) Şeh dönüp ilçiye pes kıldı hitâb
Eyledi hüsrev-i Îrâna 'itâb

722) Didi dîvâne midür şâh-ı 'Acem
Diline geleni diye çü kalem

723) Şol sühan kim ider ruhsârı midâd

Diye mi anı olan ‘âlî -nijâd

724) Ululuk olsa nijâdında eger
Bize göndermez idi böyle haber

725) Bir kişi kim giye başına külâh
Her şehün kadrini bilmese günâh

726) Hind ne mülk idügün bilmedi şâh
Yokdurur sandı ola bunda sipâh

727) Gelür ise göre hâlini n’ola
Çînde bulmadıgını bunda bula

728) Bilmemiş neydügini pîl meger
Fark kılmaz ola ya nef’ ile zar

729) Sanur ola bizi ol hayl-i Tatar
Yok sanur bizde dahı tîg u teber

730) Sanmasun bir ok atup bizi döner
Cenkde biz iderüz sîne siper

731) Toludur Hindün içi pîl-i demân
Her biri leşkerimün şîr-i jiyân

732) Bunlarun san’atıdır ceng ü cidâl
Biri dönmez olur olursa kıtâl

733) Ne söz idi bu söz anun ki dir ol
Bize korkutmak ile mi bula yol

734) Raylar başlarına giyeli tâc
Virmediler dahı bir şâha harâc

735) Öldürürdüm yâ iderdüm seni lâl
Resmdür ilçiye yok lîk zevâl

736) Didi Behrâm ki ey şâh-ı cihân
Nakldür vâcib olan bana hemân

737) Her ne kim didiyise hazret-i şâh
Dimesem olur idi bana günâh

738) İder idi varıcak bana ‘itâb
Ne ‘itâb eyler idi belki ‘azâb

739) Şâh-ı Hind itdi çü Behrâma nazar

Gördi kim lâyık u dîhîm ü kemer

740) Cüssede pîl ü şeca'atde çü şîr
'Akıl ü hoş-sühan ü merd-i dilîr

741) Begenür gâyet anı şâh-ı cihân
Kasd ider alı koya anda hemân

742) Virdi dîbâlar şemşîr ü kemer
Cevherî tâc u zer ü sîm u güher

743) Gönderür yine mekânına şehi
İledür menzile seyyâre mehi

BEZM-İ ŞÂH-İ HİNDÜSTÂN VÜ MUSÂRA'A-İ CİHÂN PEHLEVÂN

744) Derc iden derc-i ma'âniye dürer
Şöyle nazm eyledi bu silke güher

745) Ki seherden turuban Hind şehi
Lâleveş başına geydi külehi

746) Bâgda serv gibi kıldı karâr
Çetr-i şâhı dutar üstinde çenâr

747) Bezm-i sâz aldı gülistânda çü gül
Zeyn ider meclisini nukl ile mül

748) Virdi fer meclise gılmân ile hûr
Saçdılar şem' gibi her biri nûr

749) Yer yer oturdı gelüp çeng-nevâz
Her biri aldı ele nâz ile sâz

750) Toldı sâkîler ile bezm-i şerîf
Her biri sâde ruh u şûh u zarîf

751) Geldi memzûc u sürâhî vü kadeh
Kalb ola tâ zer ü sîm ile ferah

752) Meclis esbâbı kamu sîm ile zer
Tâs-ı sâka gibi pür câmı güher

753) Geydi her sîm-beden gevherî tâc
Hûbluk memleketinden k'ala bâc

754) Gerd-i dibâlara baglandı kemer

Hüsn-i kadrini mezîd eyledi zer

755) İlçiyi meclisine da’vet ider
Kodılar anun çün kürs-i zer

756) Meclise geldi şükûhiyle çü şîr
Döşediler rehine çînî harîr

757) Saçdılar her yanadan sîm u zeri
Sîm ü zer ferşe döner reh-güzeri

758) Karşular şeh dahı bir niçe kadem
Geldi oturdı ser-efrâz-ı ‘Acem

759) Buldı şâh ile şeref kürsi-i zer
Kürsi san hâtem idi şâh-ı güher

760) Gördiler hey’et ü sîmâda çü şîr
Begenürler anı sultân u vezîr

761) Yâl ü bâlına iderler çü nazar
Egdiler Hind dilâverleri ser

762) Kadd ü kalıbda görürler ki çü pîl
Rân-ı bâzûsı hemîn rûyına mîl

763) Döyemez niçesine bebr-i beyân
Turamaz cümlesine şîr-i jiyân

764) İtdi serverlere şeh dahı nazar
Begenür bunları ol ejder-i ner

765) İçilir şerbet olur devr-i temâm
Çekilür meclise ardınca ta’âm

766) Toldı hüsnîler ile sahn-ı sarây
Kim bulınmazdı kaşık komaga çây

767) Mihr ü meh kurs olur bezm de nâm
Ol tabak güller ile sofra cinân

768) Yiyüp içildi çü götrüldi ta’âm
Seyl olup akdı ara yerde müdâm

769) Bahr-i yâkûta salup keşti-i zer
Yıgılur nûde gibi nukl ü şeker

770) Gün gibi devr idüben sâki vü câm

Hûblar serv gibi buldı hırâm

771) Ney idüp nâle kılur çeng ü figân
Toldı avâze-i sâz ile cihân

772) İçilüp mey çü çıkar başa şarâb
İtdi Behrâm'a şeh-i Hind hitâb

773) Didi ey server ü ser-dâr ü dilîr
Cüssede pîl ü şeca'atde çü şîr

774) Cân u dilden seni sevdüm hele ben
Kıla bunda bizi terk eyleme sen

775) Yokdur oglum ki idem yirüme şâh
Hep senün mülk ü hazâyin ü sipâh

776) İki Îrân kadarı var bu diyâr
Yedî bîn pâre yarer kal'ası var

777) 'Ayş u nûş ile idüp sayd u şikâr
Tâ şeref bula senün ile diyâr

778) Bir kızum var vireyüm anı sana
'Ömrün oldukça du'â eyle bana

779) Anda hatm oldı cemâl ile kemâl
Yokdurur ana zamânında hemâl

780) İtdi Behrâm çü bu sözleri gûş
Şâd olup bir tolu itdi şeh nûş

781) Baş urup emrüne oldum didi râm
Kıldı sevgend ile 'ahdini temâm

782) Şâh-ı Hind oldı bu ma'niye ferah
Toldurup sundı ana yine kadeh

783) Nûş idüp didi ki ey şâh-ı cihân
Bir yana olsa eger halk u cihân

784) Dönmezem gam yemezem ceng iderüm
'Âlemi başlarına teng iderüm

785) Bilmedi kadrimi Behrâm-ı dilîr
Döyemez yoksa benüm pençe-i şîr

786) Göresin çün ola ey şâh-ı kıtâl

Bulunur mı bana meydânda hemâl

787) Ya alıcak elüme gürz-i girân
Döye mi heybetüme şîr-i jiyân

788) Hüsrevâ olmayıcak vakt-ı neberd
Kadrini bildiremez lâf ile merd

789) Hele bir gün olalum seyre süvâr
Göre merdâneligimi bu diyâr

790) Göreler niçe olur erde hüner
Tutulur ya niçe şemşîr ü siper

791) Küşt-girem bana her kim ura dest
Basup elbet iderüm kadrini pest

792) Bir zeber dest bul ey şâh-ı zemîn
Kadd ü kâlıbda ola pîl hemîn

793) Ki güreş dutam anun ile fakîr
Ya beni ol ya idem ben anı zîr

794) Zûr u bâzumı göre halk-ı cihân
Uzada medhine her kişi zebân

795) Var idi bir güreşür tâze cüvân
Pîle benzerdi mehâbetde hemân

796) Pîlden artuk idi eylese zûr
Her öginde yer idi bir nice gûr

797) Âhen olur idi destinde hamîr
Görmemiş mislini bu ‘âlem-i pîr

798) ‘Azm-i rezm itse kaçana kim şehr-yâr
Esb çekemez pîle olurdı süvâr

799) Tîre ebridi degül idi beşer
Sâ’ika sanur idi savtını ger

800) Destinün her biri bir şâmî-mecen
Regi a’zâsunun içünde resen

801) Agzı bir tüfte tenür idi hemân
Her biri dişlerinün nûk-i sinân

802) Burnı har-gâh u sütûn idi sütûn

Zâl-i zerri ide küştîde zebûn

803) Bu kadar gövde ile işci vü cüst
Heft ile göre şeh olmaya süst

804) Da'vet eyledi anı mescide şâh
Geldi baş urdı şeh öninde sipâh

805) Gördi Behrâm anı bir pîl-i sütürg
Döyemez nicesine bebr ile gürg

806) Bakamazlar bu yüzine şöyle mehîb
Döndürür çarha-geri arzı çü sîb

807) Vehm kılmadı görüp anı dilîr
Çekinür ana şikârına çü şîr

808) Bildi Behrâmı dahı pîl-i siyâh
Yâl ü bâlına onat itdi nigâh

809) Gördi bir Rüstem-i dem-ejder ü ner
Döyemez niçesine pîl ü hizebr

810) Nazar itdükçe olur vehm-i füzûn
Olmadan dert dahı oldı zebûn

811) Emr ider şeh soyınur ol iki meyl
Geldiler cüş ile meydâna çü seyl

812) Pehlevân yerine turmış idi şâh
Dest-yâri gibi pây öpdi sipâh

813) Dest urup çün yapışur o iki pîl
Sarmaşuben tolaşur san iki mîl

814) Zûrı bâzûya getürdi iki şîr
Oldı bir anlara bâlı ile zîr

815) Cûş idüp iki tarafdan iki seyl
Karışur birbirine Kulzum ü Nîl

816) Tutuban bir kesesin şâh-ı cihân
Sındurup yere ider anı hemân

817) Çaldı tagıtdı idüp def'-i zebûn
Halk bildi kim idügini füzûn

818) Çekdi bir ayagını yanına pes

Asılur mahmil ile mânend-i ceres

819) Kündesin anlamayup itdi hemân
Kaldı hayrân kaluban pir ü cüvân

820) Def'i basdıgını ol pîli bu şîr
Hayrete vardı görüp şâh u vezîr

821) Sîm u zer itdiler üstine nisâr
Sîm u zerden olur eârâf hisâr

822) Hil'at u tâc ile şemşîr ü kemer
Virüp itdi şehi tâcına güher

823) Bu güreşdür dedi ey şâh-ı cihân
Bir güreşmekle ne fark ola cüvân

824) Güreşelüm iki kez dahı şehâ
Artık eksik kim ise kâhir ola

825) Yine el urdı silünüp iki dîv
Sarılup birbirine kopdı girîv

826) Oldı bî-cân çün iki ejder-i ner
Na'ralar urur idi mest-i hizebr

827) Kapdı başına çıkardı anı şâh
Fark üstinde tutar hem çü külâh

828) Bahş idüp anda anı şâh-ı cihân
Kodı arkasınun üstine hemân

829) Döküben her biri bulut gibi ter
Toprak oldular olup zîr ü zeber

830) Yine silinüp urur çün şâh el
İntifâ itdi siyeh hemîl-i bel

831) Süddelemler urur idi ana şâh
Bulımaz idi velî kaçmaga râh

832) Keşmiyândan çevirüp eyledi zîr
Loglamalar virüben itdi esîr

833) Tagıdur çünki câlib-i çenber ider
Bükdi bâzûlarını hem çü kemer

834) İledüp ensesine destini cüst

Şeh kodı oldı idüphasmını süst

835) Pes idüp öpdi pes önünde zemîn
Didi kim yirde el arkası hemîn

836) Baş urup geydi libâsın yine şâh
Sevdi cân ile anı cümle sipâh

837) Yüki yetince içüp şâh-ı ‘Acem
‘İzn alup basdı rikâbına kadem

838) Binüben vardı visâkına revân
Yatuben râhat olur serv-i revân

SÜVÂR ŞODEN-İ ŞÂH-I HİNDUSİTÂN U MERDİ-NİM DEN-İ CİHÂN PEHLEVÂN

839) Tevsen-i çarha çü mihr oldı süvâr
Bindi Behrâm ile şeh tutdı kenâr

840) Çıkdı seyrâna bile cümle sipâh
Necm idi halk iki şeh mihr ile mâh

841) ‘Âleme toldı sadâ ile sahîl
Gûş-ger ider idi na’ra-i pîl

842) Vardı meydâna vü saf çekdi sipâh
Didi Behrâm’a besâ lutf ile şâh

843) Ke’y cihângîr ü cihân-dâr u dilîr
Zûr u bâzûda vü heybetde çü şîr

844) Cilve kıl cilve-gehün oldı mesâf
Hind serverleri tâ kılmaya lâf

845) Göreler niçe togar anadan er
Tutulur ya nice şemşîr ü siper

846) Yâ nice olur imiş esb-i cemân
Tutulurmuş ya niçe şast u kemân

847) Tutulur elde niçe tîr ü kemân
Durulur saga sola nice nişân

848) Pes çerâyendesini itdi cemân
Sandı görenler anı bâd-ı vezân

849) Şâh-ı şeh-bâz idi vü rahşi ‘ukâb

Hind serveleri yanında gurâb

850) İbtidâ aldı ele tîr ü kemân
Urdı sagına vü solına nişân

851) Urdı anın dahı sûfârına tîr
Hayrete vardı görüp şâh u vezîr

852) Bir okını ol atup şâh-ı cihân
Kıldı sûfârını birine nişân

853) Okına oldı yine okı siper
Olmadı k'o hamel-i haste-ciger

854) Halkalar eyledi meydânda nişân
Ki ala nîze ele şâh-ı cihân

855) Halkalardan çü zırıh geydi zemîn
Kıldı şeh nîze ile bir yere cîn

856) Âsiyâb gibi çevirdi anı tîz
Urdı senge idüben sengine tiz

857) Döymedi nîzesi zahmına hacer
Güzer itdi nitekim bizden eber

858) Gösterür bunlara çün lu'b-ı sinân
Aldı def'i eline gürz-i girân

859) İtdi perrân anı vâpesi devân
Kabzasından yetişüphutdı revân

860) Âsumâna çıkıcak ebr misâl
Reşk ider çünki yire ine hayâl

861) Koyup anı eline aldı hüsâm
Gösterir lu'blarun cümle temâm

862) Âsumâna atuben tîg-ı revân
İnmeden aldı ele tîr ü kemân

863) Eyleyüp sür'atle rahş-ı demân
Zeyn üstünde turur elde kemân

864) Uruban râst-ı nişânına hadeng
Urdı pes kabza-i şemşîrine ceng

865) Yine vurdı sola vü saga nişân

Oturup zeyne nihân itdi kemân

866) Çaldı düşürdi atı na'lini hem
Sümm-i esbine irişmedi elem

867) At segürdürken inüp yine biner
Sür'atîle ki olur hayra nazar

868) Ne kadar var ise lu'bile hüner
Gösterir şâha şehi şîr-ciger

869) Âferîn eyleyüben itdi nisâr
Üstine her ne kadar genci ki var

870) Oldı ol mâh ile yagmacı ganî
Hisse-dâr oldı şerîf ile denî

871) Şâd olup geldi her âyîne emîr
Bile yanınca cihân-dâr-ı dilîr

872) Subha dek eylediler 'ayş ile nûş
Demleri itdi yine mey gibi cûş

873) Mest olup itdiler ol gice huzûr
Şevk-i dil-dâr ile pür kalbi sürûr

MÜJDE KERDEN-İ VEZÎR ŞÂH-I HİNDUSİTÂN
BE-CİHÂN PEHLEVÂN

874) Şâh-ı şengül turuben subh meger
Gönderür kendi vezîrine haber

875) Ki gelüp halvet ola şâha karîn
Biri ol ola biri şâh hemîn

876) Gelüben şâha du'â itdi vezîr
Yüz urup ayagına öpdi serîr

877) Didi ey hem-reh u hem-râz u enîs
Yâr-ı hem-zâd u vefâ-dâr u celîs

878) İledüp tâc ile Behrâm'a kemer
Eyledüm vâli-i mülk ilehaber

879) Kızuma virdüm iderüm ana sûr
Ki melikdür yaraşur hem-dem-ı hûr

880) Bu sözi işidicek itdi pesend

İrmesün devletüne didi gezend

881) Vardı Behrâm'a du'â itdi vezîr
Didi ey lâyık-ı dîhîm ü serîr

882) Çok selâm eyleyüben sizlere şâh
Virdi taht ile libâseyle külâh

883) Kasdı bu vâli-i mülk ide sizi
Anıniçün size gönderdi bizi

884) Kızını virdi ki dâmâd olasın
Şâh olup memlekete şâd olasın

885) Kız degüldür ya perîdür ya melek
Görmedi ancılayın mihri felek

886) Hulk idelden berü dünyâyı Hudâ
Gelmedi ana bedel mâh-likâ

887) Dâyim ol mâh nikâb ile gezer
Yüzine bakmaga yok tâb-ı basar

888) Gerçi ser-geştesidür mihr ile mâh
Bulımaz menziline perisi râh

889) Görse Havva tola kalbine hevâ
Diye yok hûride bu hüsn ü behâ

890) Göricek sen anı ey şâh-ı cihân
Kulu olduguna yok hiç gümân

891) Hûblar gördün ola nice nice
Lîk 'ömr oldur anun ile geçe

892) Vasfın işitmiş idi şâh-ı zemîn
'Aşık oldı dil u cân ile hemîn

893) Her ki zen dost ola işide cemâl
Sabra kalur mı dahı anda mecâl

894) Didi şeh çünki kabûl itdi bizi
Başımun yüzimün üstine sözi

895) Lutf-ı zencîri bizi eyledi bend
İrmesün devlet ü 'ömrine gezend

896) Bizi gurbetde idük kıldı ferah

İrmeye kalb-i şerîfine terah

897) Beni gurbetde garibsetmedi şâh
'Ömrün ü devletin artursun İlâh

898) Bana bu eyüligi çün eyledi şâh
Şâhdan istemezem genc ü külâh

899) Hükmüne râm ideyüm Hind'i temâm
Eyleyüp şehlerini ana gulâm

900) Şehligün isemezem şahlıg ana
Lutf çok çok kerem eyledi bana

901) Lutfunı şeh ne kadar itse mezîd
Farzdur arta 'ibâdetde 'abîd

902) Yüz urup pâdişehe eyle du'â
'Arz kıl lutf ile bizden ü rızâ

903) Kemeri tâcı virüp gitdi vezîr
Varuben urdı yire yüz çü hasîr

904) Çün bisât eyledi pes bast-ı kelâm
Neyise didi peyâmını temâm

905) Şâd olur işidüben şâh-ı cihân
Çeşm-i esbâbına başladı hemân

906) Emr ider kim gele bir ehl-i salâh
Vakt-i meymûnda ide 'akd-ı nikâh

907) İtdi mûbed gelüben 'akdi temâm
İşidüp oldı ferah kebk-i hırâm

908) Şâd olur bu işe gâyet de sipâh
Bildiler Hind'e olur şüst ü penâh

ZİFÂF-I ŞÂH-I HİNDUSİTÂN VE DÂMÂDİ-İ CİHÂN PEHLEVÂN

909) Olıcak bir kişiye devlet yâr
Hâsıl olur ne murâdâtı ki var

910) Buluban cümle hayâlat vukû'
Râmdur her ne işe itse şurû'

911) Pehlevânun çün murâdiydi hasîb

İtmeden sa'y Hudâ kıldı nasîb

912) Şâh-ı şengül çalışup saçıla şâm
Çeşn-i esbâbını çün itdi temâm

913) Ne kadar varise mülkünde sipâh
Sûrına gelmege emr eyledi şâh

914) Şehrden taşra çıkup şâh-ı vezîr
Dikülüp hayme vü kurıldı serîr

915) Çetrden hîç görünmezdi felek
Sâyebân olmış idi bâl-ı melek

916) Çâr-mîh eyledi sahrâyı veted
Perdeler itdi sabâ râhını sed

917) Başladı gelmege mâl ile menâl
Şol kadar kim idemez vehm-i hayâl

918) Toluben dest içi avâz-ı nefîr
Dutdı sahrâyı nihâlî-i harîr

919) Çıkuben tahtına oturdı çü şâh
Geldi şâdiliga ol sûra sipâh

920) Şeh yanında kodılar kürsî-i zer
Ki gelüp otura ol 'âli-güher

921) Gelicek burcına Behrâm çün mâh
Aldı encüm gibi ortaya sipâh

922) Çün şeref buldı mekîn ile mekân
Oldı ferhunde zemîniyle zamân

923) Toldı pes meclis içi sâz ile söz
Yakılup 'ûd olur bezm-i fürûz

924) Başladı eylemege nây-ı enîn
Kalmadı bezmde bir kalb-i hazîn

925) Dir cihân varlıgıdur çün bu nefes
Komanuz dilde hevâ ile heves

926) Ceng ü kânûn idicek nâle vü âh
Def kadar karşu geçüp sîni-i kâh

927) Hûblar raks uruban oldı cümân

Tîr olur kadleri ki kâh temâm

928) Kâh tâvûs gibi cilve-nümâ
Kâh gerdân idi mânend-i semâ

929) Çekdiler meclise enva'-ı ni'am
Yemeden içmeden incindi şikem

930) Kaldurup aşları çün geldi şeker
Meclise nukl virür zîb ile fer

931) Şekerî peyker ile toldı zemîn
Oldı san bezmün içi hâne-i çîn

932) Başladı devri yine sâki vü câm
Hûblar her tarafa kıldı hırâm

933) Oldı memzûc çü memzûc ile pür
Lûlesi bezme döker la'l ile dür

934) Mest olup bülbüliden gitdi karâr
Şevk ile itdi terennüme çü hezâr

935) Başladı açuluban söylemege
Sâgarî bûs u kenâr eylemege

936) Yinüp içülür olur bezm temâm
Gitdiler meskenine hâss ile 'âm

937) Şâm irüp çünki olur vakt-i visâl
Kalmadı sabra dil-i şeh de mecâl

938) Şâhı destûr iledüp 'izzet ile
Havlet-i hassa girür ragbet ile

939) Gördi şeh menzilini 'adn-i berîn
Virmiş ol burca şeref mâh-cebîn

940) Karşuladı şehi ol serv-i revân
Saçdı sîm u zeri çün berg-i hazân

941) Virdi destûr el ele gitdi hemîn
Kaldı Behrâm ile ol sîm u serîn

942) Dest-bûs eyleyüp ol gonce-dehen
İtdi gül desteye san sûde hemen

943) Şeh dahı öpdi nigârun lebini

Okşadı germ oluban gabgabını

944) Kıldı çün ref'-i şehenşâh-ı nikâb
Gün yüzünden sanasın gitdi sehâb

945) Bir melek gördi ki yok yirde nazîr
Görmedi benzer ana 'âlem-i pîr

946) Cebhesi mâh idi vü kâşı hilâl
Zeyn kılmış mehini nokta-i hâl

947) Çeşm-i cemmâşi ider gâret-i cân
Dil ider gamze-i gammâz-nişân

948) Dil külingine atup zülf-i kemend
Gör ne şâh-bâzdur itmiş anı bend

949) Ne hümâ sâyedür ol zülf-i siyâh
Eyledi dil-beri dil-berlere şâh

950) Kâküli tûg idi kaddi sinân
Hûblar içre 'alem gibi 'ayân

951) Çeşm-i sûzen gibi teng idi dehân
Çün ebr kirpigi ser-tîz ü revân

952) 'Arızı şem'-i şebistân-ı cemâl
Benzemiş sûhte pervâneye hâl

953) Deheni goncesinün içini dür
Eylemiş şebnemi sâfi ile pür

954) Çâh-ı Bâbil idi çâh-ı zekanı
Dest-res olmasa zülf-i reseni

955) Göricek oldı şehenşâh-ı dilîr
Zülfi zencîrine çü şîr-i esîr

956) Elini öpdi vü sürdi yüzine
Basuben bagrına aldı dizine

957) Yapışup zülfine öpdi lebini
Okşadı germ oluban gabgabını

958) Görmemiş idi anun gibi nigâr
Göricek kalmadı kalbinde karâr

959) Hall idüp lutf ile 'akd-i kemeri

Dügmesin çözüp açar sim-beri

960) Gümüş âyîne idi sîne hemân
Anda ‘aksini görür şâh-ı cihân

961) Boyı serv ol iki pistân iki sîb
Serv virdügi semer lîk ‘acîb

962) Câme-hâbına iletdi anı şâh
Deste-i gül idi sarıldı giyâh

963) Gerçi ‘üryâna degül resm-i kemer
Sâk-ı sîmini veli dil-ber eder

964) Şöyle germ eyledi cünnâlu büjûl
Kâdir olsayıdı eylerdi hülûl

965) Nefesi gitdi vü nâf oldı ‘ayân
Âşikâr oldı şehe genc-i nihân

966) Bedeni ak idi gâyetde çü ‘âc
Nâf-ı sâfiydi çün câm-ı zücâc

967) Ter ü tâze vü latîf idi zibâr
Tolu gül-berk ile yüz yasdugu var

968) Virmemiş kîl dahı mirâte keder
Görinür yüz olına çünki nazar

969) Sîb idi olmuşidi lik dü nîm
Bula sıhhat anı görmekle sakîm

970) Şâh idi nigâr oldı kemân
Eyledi cânını tîrine nişân

971) Zahm-vâr oldu çü tîr ile kemân
Hokkadan la’l-i müzâb oldı revân

972) Dökilüp la’l tolar lûlû-yı ter
Olur amîhte san şîre şeker

973) İkisi dahı bulur çünki murâd
Diller asûde olur cânları şâd

974) Subha dek izleri ‘ayş oldı müdâm
Birisi râgıbidi birisi râm

GEŞTEN-I BEHRÂM Zİ BER DEST-İ AN

PÎL-İ MEST-RÂ Kİ DER NEZD-İ KÛH-I KÂF PEST Ü Bİ-KADR BÛD

975) Urdı dem çünki seher bâd-ı sabâ
Nâfe-rîz oldı demiyle hevâ

976) Pes şeker-hâbdan uyandı dilîr
Felek olmış meh ile gördi serîr

977) Bagrına basdı yine itdi kemân
Kıldı cân ol dahı tîrine nişân

978) Devlet anun ki aça çün gözini
Göre çok sevdügi yâri yüzini

979) Kendüzi uyuya bî-dâr ola baht
Gele asan ana her iş k'ola saht

980) Hûbdur yâr ile 'işret seherî
Dilde andan ola sevdâ eseri

981) Leb-be-leb sîne-be sîne olasın
Vuslata irişesin kâm alasın

982) Biri birinden alup zevk ile kâm
İkisi dahı bilür çünki müdâm

983) Nâz ile kalkup iki serv-i sehi
Lâleveş başa giyerler külehi

984) Saçdılar güllerine tâze gül-âb
Ki tutar tâze güli çün ola âb

985) Düzinüp kuşanup ol sûret-i çîn
Kendüyi hûriye döndürdi hemîn

986) Geldi ortaya yine sâz ile söz
Yandı 'ûd oldı yine bezm-fürûz

987) Yine ni'met çekilüp geldi şarâb
Dükeli bezmde nukl ile kebâb

988) Çün kadeh aldı ele şâh-ı cihân
Ayag üstine turup serv-i revân

989) Kavşurup el turuban 'izzet ider
İçicek sundı lebi nukli şeker

990) Şevk ile çekdi mehi yanına şâh
Ki öpüp sînesin okşar idi kâh

991) Dest-bâzî idicek zülfi ile
Nâfe-i çîni virür zülfi yele

992) Böyle ‘ayş eyler iken mâh ile şâh
Girdi serv katına bir pîl-i siyâh

993) Kûh-ı Kâf idi sanasın nice pîl
Kim görürise sana her yanı mîl

994) Her dişi remh-i kazâyıdı hemîn
Ditrer altında yüriye çü zemîn

995) Benzemiş ejdere hortumı hemân
Diyesin yüriyecek kûh-ı revân

996) Gûşının her biri bir çarh-i siper
Siper-i çarh ola mânendi meger

997) Agzı bir gâr idi tîre vü teng
Külhan idi vü döşenmiş içi seng

998) Gözi âteş idi kuh üzre cümân
Geh ‘ayân olur idi gâh nihân

999) Bend ü zencîrini kırmış idi mest
Virür idi der u dîvâre şikest

1000) Mest idi eylemeden nûş-ı şarâb
Nereye ugrasa eylerdi harâb

1001) Pîl-bân tutmaga eylerdi hazer
Döye mi ejdere varmaga ciger

1002) Şâh karşu yüridi na’ra- zebân
Hâzır eyledi ele gürz-i girân

1003) Başına anun urup gürz-i girân
Yıkılup virdi pes ol darb ile cân

1004) Pîl hortumunı sultân-ı zemîn
Nâv-dân eyledi magzına hemîn

1005) Yapışup hortumına eyledi zûr
Sürüdi taşra anı şîr çü gûr

1006) Çıkarup evden anı serv-i sehî
Bıragur sokaga çün müşk-i tehî

1007) Geldi oturdı yine bezmine şâh
Elini öpdi sürüp yüzine mâh

1008) Ol sürûr ile çeküp bâde-i nâb
Beng-i neşat ile yine açdı şarâb

1009) Çünki bu nev'i hüner eyledi şâh
Âferîn itdi ana mihr ile mâh

1010) Gören işiden ider şâha du'â
Güşte yol üzre yatur ejderhâ

1011) Oldı hengâmeler üstünde hemân
Üşdi ol püşteye pîr ile cüvân

1012) İşidüp şâh ta'accübler ider
Gönderir hüsreve çok sîm ile zer

1013) İdüben seyr anı bir hefte temâm
Geldi görmege anı mîr u gulâm

'AZM-I VATAN-I H^{V}ÎŞ KERDEN-I PEHLEVÂN VE KÜŞTEN-İ GERGEDÂN

1014) İden efsâne-i dîrîneyi yâd
Kıldı serpûş tabakdan çü küşâd

1015) Didi bir yıl turuban şâh-ı 'Acem
'Ayş idüp sürdi nigâri ile dem

1016) Yine yâdına gelüp taht-ı Kiyân
Kasd ider kim ola Îrân'a revân

1017) Râzını eyledi dil-dâre 'ayân
Şâh-ı Hind'e ider ol dahı beyân

1018) Bildi Behrâm idügini anı şâh
Şâd olur işidüben cümle sipâh

1019) Ne kadar var ise gencînede zer
Kıymeti tâc-ı girân-mâye güher

1020) İledüp kıldı ayagına nisâr
Şol kadar kim yogidi hadd ü şümâr

1021) Şükr idüp didi ki ey Nûr-ı Kiyân
Buldı zâtunla şeref uşta bu mekân

1022) Uşta mülk uşta hazâyin u sipâh
Âlet-i harb u matâya vü külâh

1023) Nem var ortada benüm cümle sana
Bakdugum yüzüne yetmez mi bana

1024) Tek koyup gitme beni kılma hazîn
Sensüz olamazam ey şâh-ı zemîn

1025) Didi Behrâm ki ey şâh-ı zaman
Zâta lâzım gibi dıraht-ı vatan

1026) Severüm cân ile ben dahı şehi
Bendesidür kamu Îrân sipehi

1027) İtdi bir bu iki iklîmi Hudâ
İdeyüm şâha mekânımda du'â

1028) Zahmet itdük size ey şah-ı cihân
Olalum mülkümüze biz de revân

1029) Şol kadar eyledük ey şâh-ı kerem
Gelmez oldı ki hayâlüme 'Acem

1030) Lîk korkum budur a'dâ işide
Gelüp Îrânı yaka bir iş ide

1031) Ayag altında kala mâl u menâl
Cümle halkun gele başına zevâl

1032) Esem olam bana Hak ide 'itab
Hazret-i Hakk'a bulunmaya cevâb

1033) Kılma tur yâd u gam ey şâh 'aceb
Olamazam bu kadar kana sebeb

1034) Yâd ayak basa gire mülke çün el
Râhat olup ne huzûr eyliye el

1035) Serzeniş eylemeden halk-ı cihân
Varayum mülküme ey şâh-ı zamân

1036) Bizi unutma du'â eyle müdâm
İdeyim ben de senâ subh ile şâm

1037) Sıla eylemege bu serv-i sehi
Göndereyüm tapuna gâh gehi

1038) Nâgehân düşmen olur ise ‘ayân
Bana tenbîh kıl ey şâh-ı cihân

1039) Göresin kim neler eyleyem ana
Dahı kasd itmeye bir hasm sana

1040) Sûr-ı emr itdi bu şâdilıga şâh
‘Ayş u nûş itmege başladı sipâh

1041) Hind mülkün idüben zeyn temâm
Her kişi aldı ele câm-ı müdâm

1042) ‘Âleme toldı yine bâng-i rebâb
Su-be-su seyl oluban akdı şarâb

1043) Şöyle zeyn eylediler şehrün için
Oldı her kûşesi bir hâne-i çîn

1044) Şol kadar saçdı zeri şâh-ı zemîn
‘Ar ider oldı gedâ itmege çîn

1045) Yidi gün eylediler ‘ayş-ı müdâm
Yatup uyumak olur halka harâm

1046) ‘Ayşdan fârig olup şâh-ı cihân
Didi destûre ki sen dahı hemân

1047) Hâzır ol şâh ile hem-râh olasın
Her ne hıdmet buyurursa kılasın

1048) Hind serverlerini eyle güzîn
Yalınuz gitmeye tâ şâh-ı zemîn

1049) Yolda ne var idügün kim ne bile
Hele yekdür ise oldıgı bile

1050) Ne kadar gerek ise mâl u menâl
Yürü var defter idüp gencden al

1051) Hep tehî olunur çün berk-i râh
Binüben mülkine ‘azm eyledi şâh

1052) Gönderecekdi şehi Hind şehî
Bile yatınca cemi’-i sipehi

1053) Şâha şengül ider enva'ile pend
Eremiye dolaşa tâ ki gezend

1054) Bile yatınca gider hayli zamân
Dönderür yine şehi şâh-ı cihân

1055) Kıldı çok pend nigâre dahı şâh
Elin ayagın öpüp eyledi âh

1056) Virüben dil-bere çün sîm ile zer
Hatırın kıldı teselli vü düner

1057) Düşüben deşte gider şâh ile mâh
Gözedür anları esrince sipâh

1058) İdüp at üzere gehi bûs u kenâr
Dest-bâzılar iderler iki yâr

1059) Her ne yerde ki göre çây-ı laâîf
'İşret eylerdi inüp şâh-ı karîf

1060) İşi 'ayş olmuş idi subh ile şâm
Yâr yanında vü destinde müdâm

1061) Sâz u söz idi yiyüp içmek idi
'Ayş u nûş idi konup göçmek idi

1062) Yâr pehlûda vü baş ola çü sag
Tag üstinde olur kişiye bâg

1063) Yâr her kime ki ola münis-i râh
Serv olur ayagı el ise giyâh

1064) İrdi bir kûha ki mânend-i felek
Yol bulamaz ana illâ ki melek

1065) Mesken-i dîv idi vü mâr min-i cân
Geçmege korkar idi bâd-ı vezân

1066) Gergedânlar tolu her biri çü kûh
Belki yok pîlde ol denlü şükûh

1067) Geldi ol kûha ki eyleye güzer
Pişvâ didi ki ey ejder-i ner

1068) Maksada togru durur gerçi bu râh
Hatarı çok gidemez lîk sipâh

1069) Bunda bir gergedân idindi vatan
Vehm ider adın anup Çîn ü Huten

1070) Şâh olmuş sanasın çarha sütûn
Zerrece gelmez ana pîl u heyûn

1071) Haml-i hâmil-i ‘anber aya nazîr
Seng-lâhi sümi eyliye fatîr

1072) Kûh yanında anun hem-çü habâb
Pîl başında çü kûh üzre zübâb

1073) Şâh üzre dizilür bir niçe pîl
Andan olur olıcak nev’i ‘alîl

1074) Şâh san pîl idi sîh-i kebâb
‘Akıbet hâlin ider pîl harâb

1075) Şeh didi gergedan olursa hezâr
Dönmezem vehm idüben yirde ne vâr

1076) Elüme çünki alam tîr ü kemân
Gâvi-deşti gelür ol bana hemân

1077) Yüri Allah ile ol togrı yola
Ne kaderlendiyise olan ola

1078) Oldılar böyle diyüp yola revân
Aldı Behrâm eline câcı kemân

1079) Kavs-ber-kavs-ı kuzah idi hemîn
Siper olmaz okına çarh-i berîn

1080) Her okı harbiyidi senge geçer
Bir idi sîne ile ana siper

1081) Giderek üstine ugradı sipâh
İdinürler şehi vehm ile penâh

1082) Gördiler anı mehâbetde mehîb
Tûli vü ‘arzı nihâyetde ‘acîb

1083) Gösterür hasmını çün râh-nümây
Karşular anı elinde ok u yây

1084) Pek tutup kabzını toldurdı gümân
Koltugı altın ider râst-ı nişân

1085) Müşte peykân irüşür gûşına ger
Gözedür tu'ma idinmege ciger

1086) Râst kondı cigerin eyledi çâk
Oldı bir zahm ile üftâde helâk

1087) Baş üstine yıkıldı çü heyûn
Sançılup şâyire oldı sütûn

1088) Öldürüp anda anı göçdi hemân
Şâhını kesdürüben aldı nişân

1089) Sa'y idüp ol yolı şâh eyledi mâk
Buldıgı dâm u dedi kıldı helâk

1090) Gâh destinde gümân gâh kemend
Kimin öldürdi kimin eyledi bend

1091) Geçüben kûhı irür deste çü şâh
Secde-i şükr kılur cümle sipâh

1092) Dutup Îrân yolını oldu revân
İrdi ser-haddine sultân-ı cihân

1093) Mülk-i ser-haddine irişdi çü şâh
Şâd olup karşuladı şâh u sipâh

1094) Pây-tahta varup i'zaz ile şâh
Tahtına çıkdı geyüp başa külâh

1095) Şeh kudûmıyla olur halk ferah
Kimsenün kalmadı kalbinde tarah

1096) Yine İrân'a tolar 'ayş u neşât
Döşenür yine mecâlisde simât

1097) Zeyn ider bezmleri nukl ile câm
Bir olur bâde-keşe subh ile şâm

1098) Cism-i bî-cân idi 'iklîm hemân
Geldi şâh gelmesi ile yine cân

1099) Mürde cism idi cihân buldı hayât
Şükre uzatdı lisânını nebât

EFRÂHTEN-İ BEHRÂM-İ GÛR SER-KIBÂB-I
GÛN-Â-GÛN BE 'AYYUK

1100) Dâyimâ nakş iden envâ'-ıhayâl
Şöyle nakş eyledi yazdukda misâl

1101) Geldi Îrâna çü ol Pûr-ı Kiyân
Buldı anun ile şeref mülk-i mihân

1102) Toldı İrânun içi bâng-i rebâb
Akdı her ravzada su gibi şarâb

1103 'Ayş u nûş ile geçüp yaz u kışı
Gülmek oynamak olur halkun işi

1104 Gün gibi tahta çıkup şâh-ı cihân
Başladı dâd ile üstâde hemân

1105 Bir niçe gün idüben 'adl ile dâd
Mülkü abâd ider vü dilleri şâd

1106 Güz geçüp irmişidi savlet-i dey
Başladı tonmaga memzûcda mey

1107 Kalmayup meş'ale-i mihrde nûr
Mâh-ı kandîline irişdi fütûr

1108 Bâg u râgun koyuban seyrini zâg
Gencveş günci kutup itdi ferâg

1109 Geydi sincâbını fertût-ı felek
Reşk ider tâbedeki mürge melek

1110) Oldı her âb-ı revân üsti memerr
Ferş-ı mermer düşedi devr meger

1111 Nâmıye oldı zemîn içre nihân
Tâki dey şiddeti itmeye ziyân

1112 Hâk-i rahmında dahı bezr-i nebât
Gelmemiş nutfe gibi ana hayât

1113 Kûh-ı küncinde peleng itdi hemîn
Rûbehün olmaga kürkini hemîn

1114 Konacak yir bulamaz oldı huyûr
Mîşede de idemez oldı huzûr

1115 Menzilin mârun idüp seyl-i harâb
Mûş küncinde olur garka-i âb

1116) Tâb-ı sermâ ki komaz nârda tâb
Âbı seng eyler ü sengi ider âb

1117) Toldı berf u yah ile kevn ü mekân
Döndi yahdâne bürûdetle cihân

1118) Vakt-ı ‘ayş idi degül sayd-ı gehi
Zevk ider şâh tagıtdı sipehi

1119) Aldı çünkim yedi iklîmi temâm
İşi ‘ayş oldı şehün subh ile şâm

1120) Ceng ü âşûbden oldı çü halâs
Meh-likâlarla ider sohbet-i hâs

1121) Ol kış ilçi saluben itdi taleb
Kim kızını vire sultân-ı ‘Arab

1122) Virdi nîk-’izzet ile mihre mehi
Şâh dâmâd idüben Mısr şehi

1123) Çıkarur hüsn ile bir meh dahı âd
Lâle ruhsâr u Minû-çihr-nijâd

1124) İrs ile dikmiş idi ana mir’ât
Nîk-nâm idi vü ma’mûr-ı cihât

1125) İşidüp anı nikâh eyledi şâh
‘Ayşda hem-dem olur şâh ile mâh

1126) Mülkine kasd idüp ide diyü cenk
Vehm idüp hem kızını virdi Firenk

1127) Kaçup anı dahı zevk eyledi şâh
Her gice hem-demi bir hal’at-ı mâh

1128) Dürlü dürlü olıcak at’amalar
Ta’m her birinün olur çü şeker

1129) Dâyımâ gül-şeker olursa gıdâ
Şübhe yokdur bulamaz zevk ü safâ

1130) Ni’met-i envâ’ile hoşdur çün ola
Ki virür her biri bir dürlü safâ

1131) Hasr-ı ‘âciz işidür çünki hemân
Mutlak olan başına şâh-ı cihân

1132) İstedügiyle çü ‘ayş ide kişi
‘İydi nev-rûz ola yaz ola kışı

1133) Dâyimâ binilen olursa Burak
Esb-i reh-vârda isteye mezâk

1134) Elde bir câm tura çünki müdâm
Olur içene içindeki harâm

1135) Kasd ider kim yiye bir hûb-makâm
İde tâvûslar içinde hırâm

1136) Her biri cilve idüp ola cümân
Ola her gûşesi gül-zâr-ı cinân

1137) Kasr-ı cennet gibi zeyn ola kusûr
Ravzası pür ola gılmân ile hûr

1138) Âb-ı kevser ola gül-zâr-ı behişt
Taş der-hâk ola müşk-i sirişt

1139) Her dırahtı vire bir dürlü semer
Her semer ola ‘uzûbetde şeker

1140) Belki her birisi bir Sidre misâl
Müntehâ ola vire bâga cemâl

1141) Çekile sûr ana gâyetde bülend
Düzd irişdirmiye vehm ile kemend

1142) Bâmına irmiye şâh-bâz-ı hayâl
Kullesi hem-seri olmaya hayâl

1143) Kapusı tûc ola vü halkası zer
Çevrüle üstine şeddâdî kemer

1144) Buldılar pes şehe bir ehl-i kemâl
Hendesi bilmede yok ana hemâl

1145) Hûb- mi’mâr idi ressâm idi hem
Hûş-mühendis idi kassâm idi hem

1146) San terâzû idi dikkatde gözi
Hikmet-âmûz idi mecmû’sözi

1147) Nakş-perdâz idi pür-kâr hemân
İki barmagıyidi itse nişân

1148) Ne kadar var ise envâ'-ı nukûş
Yazuben eyler idi resm u hûş

1149) Sinnimâr ile olup niçe zamân
Hıdmet itmiş idi üstâde cihân

1150) Kasd iderse yapa Şeddâdî- makâm
Şöyle kim sana gören Dârü's-selâm

1151) Çünki tasvîr yaz emâni-i çîn
Göricek zinde sana anı hemîn

1152) Kasd kılsa yapa gerdûne nazîr
Seng ile âhen elinde çü hamîr

1153) Çün mukarnas eve kırtas ola seng
La'l sana gören ile vire reng

1154) Hem dıraht işini işlerdi garîb
Kim du'â eyler idi görse habîb

1155) Tîşe vü başda üstâd idi ol
Zûr u bâzûda çü idi ol

1156) Didi maksûdın ana şâh-ı 'Acem
Emr kıldı ala destine kalem

1157) Bildi maksûdını resm itdi hemîn
Tâ ki resmini göre şâh-ı zemîn

1558) Begenür resmi görüp şâh-ı cihân
Ol yapar bildi murâdınca cinân

1159) İhtiyâr eyledi bir hûb-makâm
Ki görüp reşk kıla Dârü's-selâm

1160) Sel-sebîl idi suyı hâkî 'abîr
Agacı Sidre vü hazrâsı harîr

1161) Mürde içse suyını vire hayât
Bula ölmelü olan hasta necât

1162) Suyını ko ki hevâ-sı-y-la hemân
Pîr-i fertût ola bir tâze cüvân

1163) Bir yirün çünki olup yiri şerîf
Ola âbı vü hevâsı da latîf

1164) Nedür ol cennet olur tâk u sarây
Sâye har-gâh ola çün hûb ola cây

1165) Yeri rif'atde sipihr ile sivâ
Her tarafdan tokınur tâze hevâ

1166) Nazar itdükçe gider medd-i basar
Heftelik yol görinür olsa nazar

1167) Cümle târâf açık hâyili yok
Göz açıklıgı temaşâ-gehi çok

1168) Buldı bir ferruh-ı ferhunde-zamân
Urdı bünyâdını sultân-ı cihân

1169) İtdi kurbânlar ol Şeddâdî direm
Toldı ihsân ile mülk-i 'Acem

1170) Bir binâ yapdurur ol şâh-ı zemîn
Kendüsi sandı görüp çarh-ı berîn

1171) Yapılup çıkdı çün ol sûr-ı bülend
Asdılar üstine nîk-pâre perend

1172) Oldı çün burcu vü bârûsı temâm
Geldi yüz sürüdi gayretle 'amâm

1173) Yapılur kaleleri hâre ile
Zeyn her kullesi seyyâre ile

1174) Kullesi oldı hevâle felege
Bâmı mesken idi dâyim melege

1175) Şöyle kalun yapılur seng ile sûr
Çalınursa işidimez idi sûr

1176) Yapdı her dil-bere bir kasr-ı latîf
Ki vücûd-ı-y-la anun ola şerîf

1177) Yapılup çün yapusı oldı temâm
Soyıyup her birisine kodı hâm

1178) Nice câm idi safâda çü güher
Virmemiş hâdisenün seng-i keder

1179) Oldı her câm güneş gibi münîr
Olmaz idi gicede mâh nakîr

1180) Sırçası âyîne-i gîtî-nümâ
Ziynet-i kalbe virür zevk u safâ

1181) Abanos idi derî mantar-ı ‘âc
Sakfı altun idi vü sath-ı rihâc

1182) Suffesi her birinün ‘adne karîb
Buldı her kûşesi bir resm ile zîb

1183) Sandal u ‘ûdi idi hep tahtaları
Zeyn kılmış idi mismâr-ı zeri

1184) Zereler kimisi sîm ü kimi zer
Hayre olur idicek çeşm-i nazar

1185) Kabları yapdı çü eflâk-i ‘azîm
Hiştun biri zer ü birisi sîm

1186) Havz ider suffelerün önine hem
Ki müretteb ola destûr-ı ‘Acem

1187) Sîm idi havzı şâdırvân-ı zeheb
‘Ayşa vü nûşa virür şevk-ı şegab

1188) Her kemer kavs-ı kuzah idi hemân
Nâzirün kaddini eylerdi kemân

1189) Tâklar bâmını kurşunladı hem
Yagicek tâ ki nüfûz itmeye nem

1190) Kâr-ger-i kâr-gîr işini temâm
Eyleyüp eyledi arâste-i bâm

1191) Kıldı nakkâşlar içini nigâr
Hâne-i Çîn’e döner sakf-u cidâr

1192) Çünki nakkaş idi işi tezhîbi beter
İtdi tasvîr-i nüvîsende haber

1193) Ne kadar var ise eşkâl-i ‘acîb
Resmini eyledi üstâd-ı lebîb

1194) Her birine virüben reng ü tırâz
Oldı envâ’ına elvân birâz

1195) İtdügi işleri ol şîr-ı jiyân
İtdi tasvîrini üstâd-ı cihân

1196) Buldı her cânibe yol âb-ı Fırât
Havza vü çeşmelere geldi hayât

1197) İtdi fıskıyyeleri kasr-ı cinân
San gül-âb idi akan âb-ı revân

1198) Hâs mermerle döşenmişdi memer
Kenti herbirinün sîm ile zer

1199) Çü temâm oldı gidüp şâh-ı cihân
Göricek şekk idüben sandı cinân

1200) İtdi dil-berlerini şâh-ı cihân
Ol sadeflerde dürer gibi nihân

1201) Menzilin buldı çü seyyâreleri
İtdiler âyineler hâreleri

1202) Her biri meskeni renginde harîr
Geyüp ol reng ile zeyn itdi serîr

1203) Hâne-i esbâb dahı her ne ki var
Cümle ol reng ile olmışdı nigâr

1204) Kankı kasra ki vara şâh-ı cihân
Giyer ol renk libâsını hemân

1205) Ol gice anda sürüp zevk u safâ
Gösterirdi ana âyîn-i vefâ

1206) Yedi günde idüben devri temâm
Yine başlar idi ol serv-i hırâm

1207) Deyre dönmişidi her kasr hemîn
Sanma benzer içinde büt-i Çîn

1208) Yokdurur bütde kemâl ile cemâl
Vardur anlarda cemâl ile kemâl

1209) Yokdurur bütde letâfet ile hân
Bunlarun her birisi serv-i revân

1210) Toldı hûrîler ile çünki kusûr
Kalmadı buldı kemâlini küsûr

1211) San sanem-i hân idi hânları
Büt-ı Azer idi cânânları

1212) Gül-i gûyâ ile şimşâd-ı revân
Eyledi sahn-ı gülistânı cinân

1213) Gül idi her nereye olsa nazar
Lâleyidi nereden olsa güzer

1214) Oldı cennet içi hûr ile pür
Her biri lutfda bir dâne-i dürr

1215) Dâmeninden oluben müşk-i demân
Nefesi her birinün nâfe-feşân

1216) Buldı kevkebler ile zeyn-i cinân
Âsumân oldı zemîn yer âsumân

1217) Toldı micmer gibi ‘ûd ile nühûr
Her biri eyledi bir yerde huzûr

1218) Gördi Rıdvân anı germ oldı temâm
Cenneti terk idüp itdi ana cân

1219) İtdi cârû ana zülfîni peri
Toldı her bâgun içi kebk-i deri

1220) ‘Arz idüp her biri bir dürlü cemâl
Eyledi meskenini ‘adn-misâl

1221) Çekilüp dâmen açıldıkça büjûl
Şâd olurdı gören olursa melûl

1222) Matla’-ı şems idi her menzil-i hûb
Lîk anda yine eylerdi gurûb

1223) Heft-seyyâre ile heft felek
Zeyn olur niteki gerdûn u melek

1224) Şem’ler virdi şebistânlara nûr
Oldı pervâne görüp anları hûr

BEZM - ARÂSTEN-İ BEHRÂM ŞEB-İ ŞENBÎH
DER-KÜNBED-İ MÜŞK FÂM

1225) Şeb-i şenbîhde ki kadr idi hemân
Kasr-ı müşgîne gider serv-i revân

1226) Turra-i şeb oluben müşk-feşân
Hokka-i nâfeye dönmişdi cihân

1227) Hızr idi istemege âb-ı hayât
Oldı ol kasr ana gûyâ zulümât

1228) Çeşme-i cân bulup itmege nûş
İtdi kanı mey-i tâze gibi cûş

1229) Nûr-ı zulmetde bulunmasa eger
Kimse ol renge ider miydi nazar

1230) Geydi abâsı libâsın şeh-i şark
Gicede mehden olunmaz idi fark

1231) Geydügi başdan ayak cümle siyâh
'Anberin câmeyidi müşk-i külâh

1232) Gâliye fâm oluben virdi selâm
'İzzetiyle turuben Tûbî-hırâm

1233) Karşuladı idüben işve vü nâz
Kadr-i muhyine olur zülf-tırâz

1234) Mihr idi lîk sehâb içre nihân
Tal'at-ı lem'ası amma ki 'ayân

1235) Zeyn idüp berk-i benefşe semeni
Sûsen ârâyiş ider yâsemeni

1236) Yokdur elvânda mânend-i siyâh
İtdi takdîm anıniçün anı şâh

1237) Siyeh olmasayidi zülf ile âl
Hüsne virür miyidi bunca kemâl

1238) Gerçi tîre görinür müşk-i Hoten
Kadrini kıymetin anun göresen

1239) Yiri geh sînede vü başda gehi
Fark ile sîne dür ârâm gehi

1240) Zeyn ider mushafı görince midâd
Kadr- efzûn olur oldukça sevâd

1241) Kara taş içre olur la'l nihân
Cevhere tîreligi lîk nişân

1242) Cümle elvâne eger olmasa şâh
Ka'benün ortası olmazdı siyâh

1243) Mûmiyâ tîredür ey ehl-i nazar
Tâzeler haste ola çünki ciger

1244) Yesirün oldıgı çün reng-i siyâh
Buldı sübha oluben ‘izzet ü câh

1245) Elin eline alup oldı revân
Dil-berün tahtına sultân-ı cihân

1246) Abanûs idi serîri de siyâh
Çıkdı oturdı şehinşâh ile mâh

1247) Getürüp ortaya nukl ile şarâb
Def'î kebg ile tezerv oldı kebâb

1248) Bir iki kerre ki devr eyledi mey
İstedi şâh-ı cihân bir bat u ney

1249) Mutrıb-ı hûş-nefes ü hûb-hısâl
Ele sâz aldı vü ‘arz itdi kemâl

1250) Başladı itmege feryâd u figân
Eyledi dildeki esrârı ‘ayân

1251) Germ ider çünki şehi bâde vü sâz
Eyledi destini çün zülf-i tırâz

1252) Şevk ile mâhı ider bûs u kinâr
Başladı şîve vü kınnışa nigâr

1253) Gitdi seyyâreleri oldı nihân
Mâh ile kaldı hemîn şâh-ı cihân

1254) Sarmaşup yatdılar oldı ki hâb
Şâh idindi lebini nukl u kebâb

1255) Tokınup sînesine ol iki sîb
Cümle a'zâsı ider nâz u firîb

1256) Emişüp kocuşurak didi nigâr
‘İzz ü ikbâl ola dâyim şeh-i yâr

1257) İrmesün devlet ü ‘ömrüne gezend
Bin perestâra peder itdi çü pend

1258) Didi çünkim olasın şâha karîn
Eyle dâyim ana bu pendi hemîn

1259) Ki işi dâyım ola ‘adl ile dâd
Bâr olmaya ana hakk-ı ‘ibâd

1260) Şâh olan çünkim ide cevr ü sitem
Çekilür defter ü ‘ömrine rakam

1261) Evvelâ ‘adli sorar çünki İlâh
Farzdur her kişiye kim ola şâh

1262) Birdür anda çü gedâ ile emîr
Sakın incinmeye zinhâr fakîr

1263) Seni şâh itmiş iken halka Celîl
Bir dilenciyi niçün ide zelîl

1264) Ana kim olmaya şahlıkla hemâl
Pây-mâl ola niçün mûr misâl

1265) Olmaya çünki ulu’l-emrde dâd
Hâr ider âhir anı hakk-ı ‘ibâd

1266) Zâlim olanun olur ‘ömri çü az
‘Akil olan dileye ‘ömr-i dırâz

1267) ‘Âbid olmakdan ise sâl ile mâh
‘Âdil olmak yeg olan kimseye şâh

1268) ‘Adl u ihsân çü emr itdi Hudâ
İmtisâl ide şu kim ‘âkil ola

1269) ‘Adldür şehlere mâl ile sipâh
‘Adldür belde kemer başda külâh

1270) Küfr ile olmadı bir mülk harâb
Niçe sultânları zulm itdi türâb

1271) Al sana vâcib olan hakkı hemîn
Kimsenün mâlına el sunma sakın

1272) Mâr olur mâlı sokar sonra seni
An kefen-dûzı ve hem gör küheni

1273) ‘Adldür şehlere tîg ile siper
‘Adli yok şâhda olmaya hüner

1274) Çeşm ü gûşı şehün olmasa cihâr
Mülk-i ‘adl ile kaçan tuta karar

1275) Şâh olan çünki vire zulme rızâ
Lâ-cerem Hak'dan irer mülke kazâ

1276) Zulme çün el uzada şâh-ı cihân
Kahtlıkdan ola vîrâne cihân

HİKÂYET

1277) Râylarda var idi bir ulu şâh
Hinde olmuşidi 'adl ile penâh

1278) Kendüye 'adli idinmişdi şi'âr
Gâyet âbâd idi dâd ile diyâr

1279) Şehd-i hâne gibi pür mülk-i ni'am
Reşk ider olmuş idi Mısr u 'Acem

1280) Çok belâ çekmiş ü görmişdi zamân
Cümle ma'lûmıydı hâl-i cihân

1281) 'Adl-i Kisrâ'yı unutdurdı temâm
İ'tirâf itdi ana hâss ile 'âm

1282) Remeye olmaz ise dahı şebân
Zîb itmez idi devrinde zebân

1283) Gûr vehm ide deyü şîr u jiyân
Kendüyi itdi neyistânda nihân

1284) Ugramayam deyu âhûya peleng
Mesken idinmiş idi kulle-i seng

1285) Pîl-i Hindû ne kadar kim ola mest
Pây-ı mûra dahı virmezdi şikest

1286) Ne kadar var ise mülkinde sipâh
'Adl-i cûyide çü 'âdil idi şâh

1287) Kimseye bakmaz idi hîç hakîr
Bir idi ana fakir île emîr

1288) Yogidi kâlime hergiz nazarı
Eger olsa dahı kendü püseri

1289) Her ki düzd ola veya ide sitem
Destini tîg ile eylerdi kalem

1290) Dâyim eyler idi tagyir-i libâs

Ta tefahhüs ide neydügini nâs

1291) Kimse bilmezdi anı sâyir idi
Şehri tulab gibi dâyir idi

1292) Kande kim iki kişi itse kelâm
Neyidüklerin işidür ü temâm

1293) Kime zülm oldugun işitse hemân
‘Adl iderdi buluban şâh-ı cihân

1294) Bunı ‘âdet idünür nîçe zamân
Oldı bu kâr ile ma’mûr-ı cihân

1295) Ki Züleyhâ gibi yok ana nazîr
Oldı sultân-ı cihân iken esîr

1296) Kâmet-i serv idi ruhsâri semen
Cebhesi berk-i gül ü gonce-dehen

1297) Cismi terlikde çü pâlûda-ı ter
Meyl ider her kişi kim ide nazar

1298) Terligi şîşe idi cism-ı gülâb
Ab-gîne ola mı aba hicâb

1299) Cây-ı âli ola mahbûba ola
Nice âdem ola kim sabr kıla

1300) Gamzesi tîr ü kaşı câcı kemân
Didi ey sîm-beden serv-i revân

1301) Boynını çekdi vü gögsüni kakar
Germ olup dikkat ile ana bakar

1302) Oda yakanına hıdmet idelüm
Ya sizün cây-ı şerîfe gidelüm

1303) Yüzimün üstine bas tek kademün
Kademünle bile gelür kıdemün

1304) Yoluna harç ideyüm mâ- melegüm
Ey peri yüzlü begüm hey melegüm

1305) Katı bî-yâr idüm ol yâr bana
Ne sadâkatlar idem gör ki sana

1306) İncinüp eyledi hışm ile nazar

Didi kim Hind şehi oldı meger

1307) Yoluna git yüri incitme beni
Odlara yakdururam yoksa seni

1308) Oda yakar kime kim itse ‘itâb
Yürü var eyleme kendüne ‘azâb

1309) Olmasayıdun eger bunda garîb
Sâdir olmaz idi bu fi’l-i ‘acib

1310) ‘Adl u dâdını şehün bilsen eger
Eylemezdün bana bu resme nazar

1311) İtdigün itmeyelüm sana hele
Nev-civânsın yüri yoluna gele

1312) Sözüni işidicek şâh-ı cihân
Terk idüp oldı visâkına revân

1313) İtdügi işe olur kalb-i hazîn
Nefsine eyledi âyın deyü kîn

1314) Cürmden eylemege defter-i pâk
Kasd ider kim ide kendüyi helâk

1315) Kendüyi yakmaga idindi murâd
Halk gördi ki olur şûr u fesâd

1316) İttifâk ile guluvv itdi sipâh
Komadılar ki yaka kendüyi şâh

1317) Cebr kılmasayıdı halk-ı cihân
Çün semender oda itmiş idi cân

1318) ‘Adl böyle gerek ey şâh-ı zamân
Zulmden tâ ki emin ola cihân

1319) Zulme bir kerre ki igmâz ide şâh
‘Âdet idünür olur sonra sipâh

1320) Fâyide itmez olur sonra gazab
Cümleye olmuş olur kendü sebeb

1321) Şöyle didi vü şehe itdi du’â
Virdi pendi dahı bir dürlü safâ

1322) Germ olup sözlerine şâh-ı cihân

Basdı bagrına anı niteki cân

1323) Çünki mahbûba olur şehd-i makâl
Lutf-i güftâr virür hüsne kemâl

1324) Bu fesâneyle uyur şâh-ı cihân
Câna cân sarılur ol serv-i revân

1325) Subh olıcak yine zeyn itdi serîr
Maslahat her ne ise gördi vezîr

MECLİS -SÂHTEN-İ BEHRÂM-I GÛR
ŞEB-İ YEK-ŞENBİH DER-KÜNBED-İ KÂFÛR

1326) Şeb-i yek-şenbih olur çün ki hâb
Kalmadı gökde çü nevrûz-ı sehâb

1327) Mihr-i tâbına dönüp tâb-ı kamer
Necmde olmuş idi hıyre basar

1328) Sun'-ı kandîl ile zeyn oldı felek
Tâbına üşdi çü pervâne melek

1329) Ebkem olmuşdı vü hûş ile tuyûr
Kasd ider her kişi kim ide huzûr

1330) Geldi yâdına şehün kasr-ı sefîd
Fikri bu kim içe yâr ile nebîd

1331) Tâk-ı sîm-âba ider 'azm çü mâh
Âsumân sûda idüp tarf-ı külâh

1332) Geydügi başdan ayak cümle sepîd
'Ârızı ser-hadi amma çü nebîd

1333) İşidüp geldügini şâh-ı cihân
Nâz ile karşu çıkar serv-i revân

1334) Yüz sürer pâyine mûre gibi mâh
Nitekim servün ayagına giyâh

1335) Geydügi başdan ayak berk-i semen
Ak güle dönmüşidi gonce-dehen

1336) Sîm-i âmîde libâsı teni dür
Yâ meger şîşe idi âb ile pür

1337) Mâyi içinde teni sîmi hemân

Mâhı sîm idi su içre nihân

1338) Meh-i çîn idi melek manzar idi
Sanki âyînedeki peyker idi

1339) Gördigin sihr ile şîşeye perî
Görmeyen görse o sîmin-berî

1340) Çenberî hâle idi ‘ârızı mâh
Yâsemen idi başındagı külâh

1341) Târ idi beli dür içinde hemân
Gâyet-i lutfdan olmazdı nihân

1342) Âşiyânına gelüp bâz-ı sepîd
Nâzenini görüben oldı şemîd

1343) Şâhın önine düşüp oldu revân
Şem’-i kâfûri idi sanki hemân

1344) Şîr-i berfîne idi şâh-ı cihân
Bâ-revân oldu meh ardunca revân

1345) Taht-ı ‘âc üzre çıkup sîm-beden
Kıldı ‘Îsâ gibi hurşîdi vatan

1346) Menzil-i âbıyidi sanki serîr
Yâ dü peyker idi ol iki münîr

1347) Sîm-destine olup câm-ı bilûr
Sundı kevser deyü rıdvânına hûr

1348) Câm-ı billûrun içindeki nebîd
Âb-ı Kevser gibi şîrîn ü sefîd

1349) Ak olup mey çün ola sâfi vü pâk
Yok humârından anun zerrece bâk

1350) Şîşesi dür idi vü hamrı gül-âb
Tâb virüp meh virdi şehe tâb

1351) İçilüp mey ney ider çünki figân
Germ olur mâha katı şâh-ı cihân

1352) Yüze mey tâb getürdi göze hâb
Devşürildi yine esbâb-ı şarâb

1353) Gitdi sâkisi vü sâzendesi hem

Mâh-ı Rûm ile kalur şâh-ı ‘Acem

1354) Câme-hâbın döşeyüp hûr-i cinân
Bister-i âhenge ider nâfe-feşân

1355) Soyınup yatdı nigâr ile dilîr
Oldı hem-hâbe ol âhû ile şîr

1356) Leb-be-leb sîne-be sîne iki yâr
Yok ara yirde kumeys ile izâr

1357) Cümdler lu’bîle şâhı gehi mâh
Ki kucaklar mâhı bâzi ile şâh

1358) Dest-bâzi idüben niçe zamân
İtdiler kande mükerrerce nişân

1359) Lu’bdan sonra didi gonce-dehân
Devletün dâyim eyâ şâh-ı cihân

1360) Çarh döndükçe tur ey kutb-ı zamân
İtmesün gam okı kaddüni kemân

1361) Göndericek pîlini bu yana peder
Şöyle ısmarladı ey ‘âli-güher

1362) Didi çün şâha mülâki olasın
Bizden anlara du’âlar kılasın

1363) Bir nasîhat virem unutma sakın
Diyesin şâha buluşıcak hemîn

1364) Farzdur çünki selâtine sehâ
Devlet anun kim şi’ârı ol ola

1365) Olur ihsâna çü insân ‘abîd
Gözüni virmek ile eyle mezîd

1366) Kimsene eylemeden sana su’âl
Eyle ihsân budur cûda kemâl

1367) Perdedür cümle-i ‘ayba sehâ
Setr kıl ‘aybunı itmekle ‘atâ

1368) Hatem olmadı cihân mülkine şâh
Geymedi başında gerçi kim külâh

1369) Lîk kesb eyledi bir nâm u nişân

Ki unudulmaya turdukca cihân

1370) Devleti bir şehün olmasa bülend
Vakt-i hâcetde ider halkı nejend

1371) Halka muhtâcdur elbet daâı şâh
Nice muhtâc ise kendüye sipâh

1372) ‘Âlemün sîm u zerin eyleme çîn
Vir ki oldur kalanı sana hemîn

1373) Zer-perest olma ki mergûb olasın
Cümle ‘âlem seve mahbûb olasın

1374) Virmek eyler kişiye düşmeni yâr
Sevmeyen dahı sever bi-ihtiyâr

1375) Kîse mi kimse şehâ viren eli
Çok işitdük bilürüm bu meseli

1376) Çünki virür birine Tanrı hezâr
Bire bin ala tücârında ne var

1377) İder imsâk kişiyi çü hakîr
Bir olur virmeyicek şâh-ı fakîr

1378) Toludur mahzen-i gaybun içi nakd
Eyleme kise gibi dostuna ‘akd

1379) Yumıcak rezmde yum desti şehâ
Bezm de olsa tehî dest-i hata

1380) Dest-beste usa sanduk misâl
Getürür âdeme çok dürlü zevâl

1381) Her kişi senden ider çünki ümîd
Eyleme destüni zinhâr kilîd

1382) Eyle engüştini miftâh-ı ni’am
Olmaya tâ şehün âli şikem

1383) Hiç Karûn’a müfîd oldu mu zer
Gerçi gerd eyledi çok la’l-i dürer

1384) Himmet-i ‘âli olup desti küşâd
Olmasa serv ola mı hurrem ü şâd

1385) Kân ider sîm-i zeri gerçi nihân

Çâk ider sînesini dest-i zamân

1386) İktibâkun sebebi cem'-i derem
Mûcib-ı bast u tarab bezl ü kerem

1387) Kişinün genc-i çini olsa hemân
Kılmasa buldıgını defn ü nihân

1388) Yi bitür varise koma zeri sen
Kendüne eyleme dünyâyı vesen

1389) Mihrveş lutfunı kıl 'âleme 'âm
Olmaya şehlık adı tâ ki harâm

1390) 'Avrete oglana bezl eyleme zer
Ana vir kim ola ol ehl-i hüner

1391) Şehlerün dâd u dihişdür hüneri
Zîveri hil'atı tâc ü kemeri

HİKÂYET

1392) Rûmda var idi bir şâh-ı cevâd
Kim çıkarmış idi ol dâd ile âd

1393) Kara toprakça tutup sîm u zeri
Kuma saymaz idi hergiz düreri

1394) Himmet-i 'âli idi kadri 'akîm
Hâtem-i Tayy gibi gâyet de kerîm

1395) Hükm iderdi yedi iklîme temâm
Felegün kâsesi destinde çü câm

1396) 'Âleme nef'ide mânend-i sehâb
Âfitâb ide kefin görse hicâb

1397) Milketinde yogidi hiç su'âl
Bir idi mîr ü gedâ çün dege mâl

1398) Kâyil olmaz idi bir sâyil ola
Ya gedâ ola zere mâyil ola

1399) Memleket fethine savb itse 'inân
Ele almaz idi tîr ile kemân

1400) Cûdını işidüben halk hemîn
Cümle râm olup öperler diremîn

1401) Bu tarîk ile olup âleme şâh
‘Adl u dâd olmuş idi ana külâh

1402) Didi oglı ki eyâ şâh-ı cihân
Hükmüne râm zemîn ile zamân

1403) ‘Âleme şâh olaludan berü sen
Almadun elüne şemşîr u mecen

1404) Bu cihân mülkini tutmaga sebeb
Hikmeti ne bilemez kimse ‘aceb

1405) Tîgdür mülk-küşâ hasm-şiken
Almadun destüne bir gün anı sen

1406) Gelüben didi ki ey cân peder
Bir olur erde meseldür bu hüner

1407) Almadum gerçi ele tîg u kemer
Halka dâm eyleyüben sîm ile zer

1408) Eyledüm dilleri anun ile râm
Oldı ‘âlem bana münkâd temâm

1409) ‘Âlemi eyledi teshîr-i sehâm
Cân ile sevdi beni hâss ile ‘âm

1410) İster isen ki seve halk seni
Bir nasîhat ideyüm dinle beni

1411) Zeri sevme ki seni halk seve
Yolına ölmege her kişi ive

1412) Tevbe-reh olsa tehî var bu mesel
Ki tutulmaz ana esb ile cemel

1413) Her neye kâdir isen eyle nisâr
Göresin niçe olur feth-i diyâr

1414) Bu kişinün yimegin on kişi yer
Ni’metün bezl kıl oldur ki hüner

1415) Ne kadar virsen olur dahı ziyâd
Fazla bu adun olur bâr-ı cevâd

1416) Dûzaha girmez imiş çünki sahî
Bundan artuk ne ola nef’ü vahî

1417) Cennete girmez imiş çünki bahîl
İtme imsâk ile nefsüni zelîl

1418) Belki şöyle gerek ey şâh-ı sahâ
Ki cihân râmî vü münkâd ola

1419) Eyledi böyle diyüp şâha du'â
Bir hulûs ile ki olur def'-i revâ

1420) Şeh bu pendini begendi vü öper
Leb-i nukli sunar agzına şeker

1421) Bu hikâyet olup efsâne-i hâb
Lezzet ile uyudur hem-çü şarâb

1422) Subh olıcak yine ol mihr-i münîr
Oldı ârâyiş-i dihîm-i serîr

1423) Şâhlık resmiyle tâ geh-i şâm
Maslahat her neyise gördi temâm

SOHBET-İ BEHRÂM ŞEB-İ DÜŞENBİH DER KÜNBED-İ LA'L-FÂM VE MUSÂHEBET-İ BÂ DİL-ARÂM-I GÜL-ENDÂM

1424) Çün düşenbih gicesi şâh-ı cihân
Tak-ı la'lîne diler ki ola revân

1425) Götürür şem'ini bir serv-i revân
Gider ardınca anun meş'al-i cân

1426) Karşuladı şehi bânû-yı 'Acem
Künbed-i sürha girür vâris-i Cem

1427) Erguvân olmuş idi serv-i hırâm
Lâleveş aldı ele destine câm

1428) Pür idüp lâle için la'l-i müzâb
Zeyn içün meclise kebk oldı kebâb

1429) Câme-i sürh ile ol âfet-i cân
Mihr idi sanki şafak içre nihân

1430) Âteş içinde Halîl idi meger
Eylemez âteş ana hîç zarar

1431) Nâzenîn cismi leâfetde çü cân
Lâle câmındaki jâleydi hemân

1432) Berk-i gülnâr idi san birisini
Gül severidi biri yâsemeni

1433) Yine sâzende alup destine ‘ûd
Çaldı yırladı hoş-âyende sürûd

1434) Ni’met ile toluban tak u sarây
Oldı elhânı anun şevk-i ferây

1435) Yeyüp içüp idüben ‘ayş u neşât
Devşürildi şehün emriyle simât

1436) Câme-hâbına girüp şâh-ı ‘Acem
Bir zamân sürdi düşekde dahı dem

1437) Didi dil-ber ki eyâ şâh-ı zamân
Haşre dek râm ola emrüne cihân

1438) Dimege sizlere bir niçe haber
Bana ısmarladı tekrâr peder

1439) Didi kim şâha şecâ’at de gerek
Zen olur olmasa bir erde yürek

1440) Yedi iklîm açılur çün ola seyf
Şâhlık oldı cebân kimseye hayf

1441) Gökden indi bu mesel var ki cedîd
Oldı ser-keşler anun ile ‘abîd

1442) Eceli olmayan olmaz çü şehâ
Vehm kılma ölicek rûz-ı vefâ

1443) Şâh olan cengden eyliye çü bîm
Lâyık olmaz ki giye başa dihîm

1444) Şîri gör kim seg olur ise hezâr
Üşenüp vehm ile tutar mı kinâr

1445) Gel a gör ola cünd anun füzûn
Sanma yüz döndüre yüz ola zebûn

1446) Olsa âhûdan eger deşt içi teng
Hak ider anı görüp bebr ü peleng

1447) Bir zegan olsa eger çarh-i berîn
Çıkuban tagıda bir bâz-ı haşîn

1448) Olmasa şâhin eger ehl-i şikâr
Ele mi alur idi anı kibâr

1449) Gürg tenhâda eger bulsa müyûn
İder elbette şu hâl ile zebûn

1450) Peşşede olmag ile sûzen-i nîş
Turamaz hamlesine gör nice mîş

1451) Hasmun açdurma gözin virme amân
Ya kaça ya dileye bâri amân

1452) Hasmunâ çünki mukâbil varasın
Cehd kıl ol anı sen urasın

1453) Cüst olmak gerek itdükde kıtâl
Bulmaya tâ ki ‘adû sana mecâl

1454) Tutmaga bilmeyicek tîg u kemân
Yük olur kişiye esbâb hemân

1455) Esbini itmeyicek bir kişi râm
Dâr u gir itmek olur ana harâm

456) Merd olan bilmeye tutmaga ‘inân
Nedir eline alup bâri sinân

1457) İtmeyen kendüzine erligi fen
Takınup neyliye tîg ile mecen

HİKÂYET

1458) Tutdı dünyâyı Sikender çü temâm
Oldı mahkûmı anun Mısr ile Şâm

1459) Tîgınun râm olup bahr ile ber
Nereye vardiyise buldı zafer

1460) Geldi tahtına idüp geşt-i cihân
‘Ayş u nûş itmege başladı hemân

1461) Hasmı yogıdi ki ideydi hazer
Sohbet idi işi her şâm u seher

1462) Bir gün itdi ana bir kimse su’âl

Didi ey câmi'-i envâ'-ı kemâl

1463) Hulk olaldan berü kevn ile mekân
Gelmedi sencileyin şâh-ı cihân

1464) Eyledün gerçi mülûk ile kıtâl
Olmadı kimse sana lîk hemâl

1465) Kande vardunsa kodun nâm u nişân
Gelmedi nâmuna bir yirde ziyân

1466) Didi ne denlü itdümse kıtâl
Hasm bulmadıgı bu bana mecâl

1467) Turmada süst idüm ü varmada cüst
'Âlemi tutdum anun ile dürüst

1468) Hasmdan itmez idüm derece bâk
Kalmaz idüm çü zebûn ola helâk

1469) Kankı şehde k'ola fi'l-cümle sebât
Vartalardan bulur elbette necât

1470) San'at oldı bana bu ceng-i cidâl
Kesb olur görmek ile cümle kemâl

1471) Olmasayıdı eger bende ciger
Korkar idüm görecek tîg u teber

1472) Bana olmazdı müyesser bu celâl
Pâdişehlıkda bulunmazdı kemâl

1473) Hak budur virmeyicek lîk Hudâ
Kişinün sa'yi olur cümle hebâ

1474) Kendü olur elde olan tîg u teber
Remh-i şâmi görinür hasma eber

1475) Virmek Allah'a yaraşur çü zafer
Bir behânedür ara yirde teber

1476) Kâh olur cüz'-i bahâneyle 'adû
İrişür nasr dutar kaçmaga rû

1477) Sipehü sa'y ile olmaz bu zafer
Dâd-ı Hakdur vire Allah meger

1478) Çün temâm itdi sözin zümre-i cîn

Şâh-ı Behrâm olur hâb hemîn

1479) Öpüben bagrına basup sanemi
Dilde kalmadı bu devrân gamı

1480) Ne safâdur ola hem-hâbe habîb
Tokına sînene nârenc ile sîb

1481) Uyanup geh öpesin geh kucasın
Geh serin ohşayasın geh uçasın

1482) Subha dek şeh kuçuben itdi huzûr
Nukl-ı kevser idi hem-hâbesi

MECLİS-ARÂSTEN-İ BEHRÂM ŞEB-İ DÜ ŞENBİH DER KÜNBED-İ ZÜMÜRRÜD-FÂM

1483) Çün se-şenbih gicesi togdı kamer
Şeh turup künbed-i hazrâya gider

1484) Lu'bet-i hûrveş Çîni-nijâd
Karşuladı şehi ikrâm ile şâd

1485) Hûriye dönmüş idi serv-i revân
Ravza-i cennet idi kasrı hemân

1486) Müntehâ kaddi anun Sidre- misâl
Hüsninün cennetine virdi kemâl

1487) Cennet içinde tutup Tûbâ- makâm
Ravzada eyledi tâvûs-hırâm

1488) Şâhun eylemege gönlini şikâr
Sebzler giymiş idi yine nigâr

1489) Sebz idi takı çü eyvân-ı felek
Dil-ber içinde yeşil perlü melek

1490) Şem'-i kafûriyidi gerçi ki yâr
Lîk zengâr ile olmışdı nigâr

1491) Tûti-i sebz idi güftârı şeker
Dökilür söyleyicek la'l u dürer

1492) Sebz-pûş oldıgı bu serv-i revân
Resmdür hulle giyer hûr-ı cinân

1493) Hızr u etile gider gussa vü gam

Sebze meyl itdügi bu şâh-ı ‘Acem

1494) Câme pirûzec idi târ-ı miyân
Târ-ı piruzeci içinde nihân

1495) Başmadan çıkaydı tak-ı hümâ hemîn
Dil-ber içinde çü pirûze-nigîn

1496) Dönüben mâh-ı zeber-hadd saneme
Kıble-gâh oldı emîr-i ‘Aceme

1497) Câme olmaz idi cismine hicâb
Hâyıl ola mı mehe sebz-i sehâb

1498) Câme-i sebz ile ol serv-i hırâm
Sebze de Tûbâ gibi tutdı makâm

1499) Çü çıkar tahtına sultân-ı cihân
Oturur yanına ol serv-i revân

1500) Gonce lebler düzilür serv-misâl
‘Arz ider her biri gül gibi cemâl

1501) Her biri kebg-i deri kasr-ı çemen
Ruhları berk-i ter içinde hemen

1502) Sâki-i hazrasıi vü ‘İsâ-nefes
Câm-ı pirûzeci pür eyledi bes

1503) Sunuben eyledi Behrâma du’â
Nûş idüp toldı dil ü cânı safâ

1504) Nukl içün virdi lebin agzına mâh
İtdi şirîn dehenin nukl ile şâh

1505) Aldı kânûn eline nagme-serây
Başladı nagme-i eşvâk-ferây

1506) Çaldı çagırdı idüp sohbet-i germ
Nicesin seng-i dilün eyledi nerm

1507) Tutdı âheng ana ma’nî vü zübâb
Ol sürûd ile olur devr türâb

1508) Virdi rakkâsları bezme seref
Başladı tutdı usulü kef u def

1509) Şevk ile sîne döger gördi çü def

Germ olup çaldı celâcil daâı kef

1510) Yandı pervâne gibi şem'-i münîr
Döndi gerdûne ziyâsıyla serîr

1511) Devr idüp bir niçe kez bâde-i nâb
Getürür her kişinün ceşmine hâb

1512) Câme-hâbına girür şâh-ı cihân
Oldı hem-hâbesi ol mâye-i cân

1513) Didi dil-ber ki eyâ şâh-ı cihân
'Âlemün emn ü emânîne zemân

1514) Yâr ola 'ömrüne 'izz ile celâl
İrmiye gönlüne 'âlemde melâl

1515) Dirile hazretüne müddet-i Nûh
Haşre dek eyleyesin feth ü fütûh

1516) Bir nasîhat dimiş idi bana bâb
Şerh olunsa ola her bâb kitâb

1517) Şehlere didi siyâset de gerek
Ki siyâset olur insâna mihek

1518) Yenemez lutfla bu halkı kişi
Geh siyâset gehi lutf olsun işi

1519) Çün siyâsetsüz olur mülk harâb
Müstehak olana bes ile 'azâb

1520) Düzd ü tarrâr olana virme amân
Ki fesâd ider olur bulsa zamân

1521) Şâha rûze ne fûz olsa revâ
Ki kazâ olur anun ile kazâ

1522) Şer'e kıl 'örfüni geh gâh karîn
Fitneden tâ ki halâs ola zihîn

1523) Hamldür gerçi ki âdemde kemâl
Kesiretlik ider naks-ı celâl

1524) Hoş-sıfatdur bilürem hilm ü cemâl
İ'tidâli gözet oldur ki kemâl

1525) Râzi olma ki göre kimse elem

Kılmasun bendelerün halka sitem

1526) Şâhlık buldı siyâsetle nikâm
Çok olur puhteler içinde ki hâm

1527) Nefs-i nefsi olıcak mîr ü sipâh
Halk pâ-mâl ola mânend-i siyâh

1528) Memleket tîz olur anunla harâb
Pür olur âdemi yerine ‘azâb

1529) Rehber-i dûzah ola her ki sana
Oglun olur ise rahm itme ana

1530) Emr-i Hakdur çün siyâset idesin
Emr-i şer’ ile olan fi’l-i çîn

1531) ‘Âleme oldı siyâset çü esâs
Gayr-ı ‘âdetlere eyleme kıyâs

1532) Hârven-i bâgun içi olmasa pâk
Bâgbânun ide dâmânını çâk

1533) Kişinün çün ola cîbinde yılân
Gözedür şeh-tamarı ki ide nişân

1534) Zulme vü zâlime meyl itme şehâ
Farzdur zâlime tehdîd ola

1535) Olmasayıdı eger şâh-ı zamân
Biri birin yer idi pîr ü cüvân

HİKÂYET

1536) Bir hikâyet didi dânâ-yı umûr
Dimeyem gelmez ise kalbe fütûr

1537) Çînde var idi bir şâh-ı cihân
Ki emîn idi zamânında zamân

1538) Yog idi ana siyâsetde nazîr
Saltanat ‘ilminde dânâ vü habîr

1539) Bir begi var idi eylerdi sitem
Çekdiler hayli re’âyâsı elem

1540) Ne kadar kıldıysa çevr ü sitem
İtdiler defterini cümle rakam

1541) Sundılar şâha yazup rik'a- misâl
Göricek geldi celâlidi celâl

1542) Da'vet eyler kapusına anı şâh
Kasdı bu kîm gelicek ide tebâh

1543) Havf idüp kendüzini itdi nihân
Bulamadı arayup şâh-ı cihân

1544) Anı terbiyyet iden kimseyi şâh
Kasd kıldı ide yirine tebâh

1545) Didiler ana ki ey şâh-ı serîr
Ne günâh itdi bu üftâde fakîr

1546) Bilürüz anı bu itmedi günâh
Yok yire kana ne içün gire şâh

1547) Hûn-ı nâ-hâk niçe taht itdi harâb
Günehi olmayana kılma 'azâb

1548) Didi ol zâlime çok oldı mu'în
Zulmı bu itmiş olur halka hemîn

1549) Bu sebeb oldı anı itmege mîr
Eylerem yirine ben bunı hakîr

1550) Bir kişi kim idine kâlimi yâr
Zulmle anun da belki kim meyli var

1551) İhtiyâri degül ol meyl ana
Bâ'isi yok anun illâ irtişâ

1552) Nefsine ya bana eylese günâh
Hışm idüp itmez idüm anı tebâh

1553) Hakk-ı gayr oldı çü yok çâre ana
İderem vâcib olan neyse bana

1554) Bulına deyü kim itdiyse günâh
Habs iderler anı emr eyledi şâh

1555) Niçe müddet oluban habse emîr
Habsün elemini çok çekdi vezîr

1556) Hikmeti gör ki olan kimse nihân
Kendüyi bir gün eder yine 'ayân

1557) Tutdılar anı vü itdiler esîr
Saldılar mahbese vü kıldı vezîr

1558) Suçu ‘afv oldı vü varıldı hemân
Asdılar ol begi virmedi amân

1559) Bu siyâsetde eder hafv-ı sipâh
Vehm ider itmeye her kişi günâh

1560) Âhir itdi çü bu efsâneyi mâh
Uyıdı dinleyirek kıssa(y)ı şâh

1561) Subha-dek yatdı çü irişdi seher
Menziline yine gün gibi gider

BEZM - KERDEN-İ BEHRÂM ŞEB-İ CİHÂR-ŞENBİH
DER KÜNBED-İ SANDAL-FÂM

1562) Çâr-şenbih gicesi server-i ceyş
Sandalî kasra varur itmege ‘ayş

1563) Karşular vaht-ı şehenşâh-ı ‘Arab
Kim ide ol gice şâh ile tarab

1564) Câme-i zerd ile ol zümre-i çîn
Mehdeki peykere dönmişidi hemîn

1565) Za’ferânîler ile serv-i şehî
Hurrem eyledi dil-i pâdişehî

1566) Sîm-i sâkındaki halhal-ı zeri
Geldi deyü şehe virdi haberi

1567) Dâmenin devşirüp oldı çü revân
Za’ferânında olur müşk-i demân

1568) ‘Âşıkâne geyüben şâh harîr
Gün gibi çıkdı vü zeyn itdi serîr

1569) San gül-i zerd idi yanında nigâr
Yüzine bakup olur şâh-ı hezâr

1570) Sanki dînârdaki nakş idi mâh
Karşusunda yazılu peyker-i şâh

1571) Lâle-i zerd idi ol lâle-’izâr
Oldı tâk içi anun ile bahâr

1572) Şenbelîd idi velî ‘ârızı gül
Lâleveş câm elinde tolu mül

1573) Gül-i nesrîn idi yâ geydügi zerd
Sürhu tâze ruhı ammâki çü verd

1574) Sîm idi gûy-ı zer-endûd teni
Zeyn olur hayrı yele yâsemeni

1575) Geydügi pirehen-i zerd-i kabâ
Cezb iderdi dili çün kâh-rübâ

1576) Saru Ya’kûb gibi mâhına hemân
Tâc üzre yer ider şâh-ı cihân

1577) Reng-i behden nice renk ola laâîf
Ki giye anı olan kimse karîf

1578) Yaraşur hûb olana saru libâs
Gayrı renge anı eyleme kıyâs

1579) Döndi zerden düzili bir saneme
Zerd idi bâ’is olur def’-i gama

1580) Pûşiş-i câm-ı zer u haddi nebîd
Mey neşâtın zer-i zerd itdi mezîd

1581) Şâhı itmişdi hevâsı yarakan
Döndürür la’le mey-i zerd hemân

1582) Yine mutrıblar ider sâzını râst
Çaldılar kimi Hicâz u kimi Râst

1583) Mey-i asfer idicek devri çü mâh
Germ olup şeh yine kec itdi külâh

1584) Tıflveş kec mec olur oldı zebân
Ezilür dil-berine şâh-ı cihân

1585) Dizi üstine alup la’lin emer
Geh kolun geh saçın idindi kemer

1586) Yeyüp içüp çün olur ‘ayş temâm
İtdi pes bisterine şâh hırâm

1587) Oldı ‘üryân soyınup sîm-beden
Koynı koltıgı şehün toldı semen

1588) Sînesi yâsemeni berk-i semen
Benleri sînesi üstünde peren

1589) Sarulur tek ol iki teng-i şeker
Ki oradan suda itmezdi güzer

1590) ‘Arabî şîvelere başladı mâh
Germ olur gâyet ana şîfe-i şâh

1591) Uyumaz gördi şehi zümre-i çîn
Didi ey zîver-i dîhîm-i nigîn

1592) Bir nasîhat bize de itdi peder
Nakl ideyüm sana ey ‘âli güher

1593) Şehlere didi gerek hilm ü vakâr
Her kişi andan ider yoksa firâr

1594) Verme zinhâr gazab otına tâb
Bagrum itmiye nedâmet ki kebâb

1595) Kûhda oldugiçün hilm ü vakâr
Oldı sâbit-kadem ü tutdı karâr

1596) Âteşi olsa eyâ şâh-ı cihân
Kendü kendüye ider kişi ziyân

1597) Hılm-ı hışm âteşine saçmasa âb
Yana yakıla cihân ola harâb

1598) Hışm kılma olana sana zebûn
‘Âkilun hışm olur hılme zebûn

1599) Bir kulun eylese bir kere günâh
‘Avf vacibdür anun itme tebâh

1600) Lîk ‘âdet idine çünki günâh
Farzdur anı ki tarayup ide şâh

1601) İtdügün cürmleri eyle hisâb
Yazsalar şübhe yok olurdu kitâb

1602) Birine itdi mi pâdâş-ı kerîm
Sen de hilm ögrenüp ol nefs-i selîm

1603) Bir günâhuna eger olsa ‘ukâb
Haşre dek olur idi sana ‘azâb

1604) Rahm kıl rahmet ide tâ ki Hudâ
Kul beşerdür ‘aceb olmaya hatâ

1605) Yapdıgı âyını hak itme harâb
Diler isen sana itmeye ‘azâb

1606) ‘Aybdur şehlere bî-hûde kelâm
Nâ-sezâ söyleme sakın çün ‘avâm

1606) Hokka-ı nûşa sakın koyma semi
Şehlerün pâk gerekdür ki femi

1608) Yâve-gû olma virür kadre ziyân
Hem mülevves olur anunla zebân

1609) Şefkat it halka ki şefkat bulasın
Rahmet it halka ki rahmet bulasın

1610) Eyleme halka lisânunı sinân
Söyleme kasd ile zinhâr yalan

1611) Eylemez kimseneden şâh çü bîm
Kasd ile söylese kizb ola le’îm

1612) ‘Afv olur çün siper-i hışm-ı Hudâ
Eyleme olsa sezâ dahı cezâ

1613) Türş-rû olma çîn eyleme kaş
Vaz’una dinmeye ta sîne-hırâş

1614) Meyl-i beşşâsa ider halk-ı cihân
Halk bende idünür çerb-zebân

1615) Çün kılup eyleye latî’i nüfûr
Şâhlıkdan ne kadar ola huzûr

1616) Çekmedi kimsene sana nâvek-i kîn
Kavsveş niçe kaşunda ola çîn

1617) Bâg-ı handana ider her kişi meyl
Ârzû eyleye mi kimsene veyl

1618) Genc yerine neden ‘âleme renc
Renc ile girür ele gerçi ki genc

1619) Bâg yerine neden dilleri dâg
Merhem-i lutfunı kıl dagda bâg

1620) Zîr-i destün olana eyleme kîn
Ki sıgışmaz didiler kin ile dîn

1621) Kakıyup nice perîşân olasın
Dâyıma sührede şeytân olasın

HİKÂYET

1622) Bir gün İskender-i Rûmî'ye meger
Didi destûri ki ey fahr-i kemer

1623) Halka itdükçe şehenşâh-ı kerem
Olmaga başladı küfrân-ı ni'am

1624) Hılmdür bâ'isi terk eyle şehâ
Halk senden ola kim korkar ola

1625) Şâhdan itmeye çün vehm-i sipâh
'Âkibet hasmun olur taht u külâh

1626) Didi şol kahr ile olacak işi
Hüner oldur ide lutf ile kişi

1627) Kılma Hak yapdugı dîvârı harâb
'Âkıbet sen de olursun çü türâb

1628) Ölmegi her kişi kim eyleye yâd
Bozulur olmuş iken hâtırı şâd

1629) Elün üzüne urup eyle 'itâb
Her kişiye çün olur sûr u hîsâb

1630) Dem-i nâ-hak gibi olmaya günâh
Saklasun her kişiyi andan İlâh

1631) Hîn-i 'arzunda bunun gibi kelâm
Deme ırak bana yokdur ki rızâm

1632) Hayr işe eyle delâlet beni sen
'Aybdur hem-dem-i sultâna fiten

1633) Didi neyliyeyüm ey şâh-ı cihân
Yaramaz oldı kaâı halk-ı cihân

1634) Karşuna bir kişi varmış idiler
Görmeden yüzini dil nefret ider

1635) Müflis ü bî-edeb ü hâr u gedâ
Bu söze söylemek olur mı sezâ

1636) Buyurun anı helâk eyliyeyüm
Cigerün tîg ile çâk eyliyeyüm

1637) Bile mikdârını tâ mîr u fakîr
Sanmaya kendüyi ‘izzet de hakîr

1638) Didi dîvâniye yokdur çü kalem
Cenneti imiş ana itme elem

1639) Sevdügünden beni bilmez ne diye
Lâyık ola mı seven hadde giye

1640) Düşmen öldügi yeter bana hemân
Sevene daâı idelüm mi ziyân

1641) Aslı sevmege çıkar itme zarar
Yoksa benden irişür sana hatar

1642) Hayra haml itdi halâs oldı fakîr
Kaldı hayretde görüp hılmi vezîr

1643) Hılm şöyle gerek ey şâh-ı cihân
Şâhdan itmiye tâ kimse gümân

1644) Böyle derken uyudı şâh-ı zemîn
Bagrına basdı anı zümre-i Çîn

1645) Subh olıcak yine hûrşîd-i serîr
Çıkdı dîvânına vü geldi vezîr

1646) Maslahat her neyise oldı temâm
Vakf-ı ‘ayş oldı irişdi geh şâm

MECLİS-ARÂSTEN-İ BEHRÂM ŞEB-i PENC-ŞENBİH
DER KÜNBED-İ FELEK-FÂM

1647) Penc-şenbih gicesi şâh-ı cihân
Lâciverdî geyüben oldı revân

1648) Oldı efrencî nigârın da enîs
Devlet anun ola dil-dârı celîs

1649) Lâciverdî geyüp ol dahı harîr
Zeyn ider hazret-i şâh ile serîr

1650) Lâciverdîler içinde anı şâh
Göricek sandı tenün ebrde mâh

1651) Sûsen içinde açılmışdı semen
Zeyn kılmış semenün gonce-dehen

1652) Hûblar karşusuna bagladı saf
Ele sâzendeler aldı ney ü def

1653) Zeyn idüp meclis için sâgar-i zer
İtdi ârâste nukli-y ile şeker

1654) Bezm işi bitdi gider yatmaga şâh
Girdi koynuna yaturdı şehi mâh

1655) Geh öpüp geh kuçar iken anı şâh
Didi lutf ile ki ey zıllu'llâh

1656) İtmiş idi bana bir pend peder
Diyeyüm şâha buyurursa eger

1657) Şeh didi söyle eyâ gonce-dehen
Hoş gelür her ne ki dersen bana sen

1658) Didi şâh olmayıcak 'ali-himem
Hiç bi'at ide mi ana ümem

1659) Zer olur himmet ile hâk-i siyâh
Cân virür himmet ile huşk giyâh

1660) Himmeti gör ki ider sengi güher
Himmeti gör ki ider âki kemer

1661) Himmeti virdi hümâya dahı fer
Yoksa her murgda var bâl ile per

1662) Himmeti 'âli tut ey 'âli-cenâb
Sîvânun cân ile tâ şeyh ile sâb

1163) Himmet it bende-i makbûle müdâm
Nâ-sezâyı ko olur ana harâm

1664) Himmet îmândan imiş var bu haber
Bûriyâ himmet ile oldı şeker

1665) Hâcetin her kişinün eyle kabûl
Yas idüp olmaya ta gönli melûl

1666) Kimseye kılma hakâretle nazar
Düşmen-i dîne ola illa ki meger

1667) Himmet eylemeyicek halkına şâh
Vire mi başını öninde sipâh

1668) Fikr idüp eyleyicek halka nazar
Himmet içün dürişür şâm u seher

1669) Yâs idicek kilimi kimse sana
Haşrde rahmet idemezsin ana

1670) Hakka hıdmet bileni halk sever
Himmeti olmayanı kişi neder

1671) Yazamaz hokka dahı himmeti dûn
Kim ider rûhını nefsine zebûn

1672) Himmet ile irüşür vâsıl-ı Hak
Himmet-i tıfl gibi eyle sebak

1673) Şehlerün himmet şâhâne gerek
İre maksûda çeken tâ ki emek

1674) Himmeti gör ki uçar evcde bâz
Nesr cîfeyle sürer ‘ömr-i dırâz

1675) Ol feleklerde ider mürgi şikar
Buna cîfe yemek oldı ulu kâr

1676) Himmeti olanı Hak dahı sever
Dûn-ı himmet kişiden Tanrı bezer

1677) Himmeti olmayan olur mu hemân
Uluya nisbet ider rind-i cihân

1678) Bir hikâyet didi efsâne-minâs
Yâd kıl etme fesâneye kıyâs

1679) Olmasun deyü sühan dürr-i telef
Eyledi gûş Hudâvend sadef

HİKÂYET

1680) Çünki İskender-i iklîm-küşây
‘Âlemün fethiçün eyledi rây

1681) Fikr idüp bir nice gün oldı gamîn

Agzını açmadı çün lâl-i nigîn

1682) Tonugup âyine-i gîtî-nümâ
Hiç göstermedi bir kere safâ

1683) ‘Aklınun âyine fikr oldı sehâb
Soramaz serin ider halk hicâb

1684) ‘Âkibet geldi Aristo-yı Hakîm
Kâmil u fâzıl u üstâd u ‘alîm

1685) ‘İlm-i fîrdevs ola ‘imâl ola hür
Haşre dek zehrün ola meş’al-i nûr

1686) Olsa ‘âlemde ne denlü sürûr
Getürür kalbe adın ol denlü fütûr

1687) Bir güli var ise bin hârı da var
Kande kim genci ola mârı da var

1688) Nûş var gerçi ki nîşi dahı var
Eskidür takı degül cây-ı karâr

1689) Gelmek ü gitmek olupdur çü bir an
Gelmegi gitmegi bil anı hemân

1690) Teni terk eyleyüp ol cân ile mâr
Döndi çarh budur resm-i kibâr

1691) Hiştdur bu beden hâki hemîn
Seyl-i âfet ider eczâ-yı zemîn

1692) Hâk-pez oldu ten-i hâki hemân
Bu didügüme merâm oldı nişân

1693) Oldı gırbâl misâlinde tenün
Âbdur ‘ömrüni fikr eyle senün

1694) Mîhmân oldı kişi bunda hemân
Gitmedi her ki kim kodı nişân

1695) Kişinün çün kala makbûl eseri
Söylenür haşr olunca hüneri

1696) Bir eser ola ki mislini melek
Görmeye devr ideli çarh-ı felek

1697) Olmaya nazm gibi hûb-eser

Lîk pâk eylemedür nakmı hüner

1698) ‘Âlem içinde bunun tâlibi çok
Hikmeti gör ki velî vâsılı yok

1699) Kişinün olmayıcak tab’ı latîf
Ola mı râm ana bu fenn-i şerîf

1700) Söz ‘arûsına virilmese cemâl
Nazma kudret degül insâna kemâl

1701) Tab’u fıtratda çün olmaya selîm
Gedâ ile her ne dir ola sakîm

1702) Bile kadrimi bulan bunda kemâl
Ola ma’lûm ki yok bana hemâl

1703) Görmedim hamse gibi hûb-kitâb
Yok hatâsı zileli cümle savâb

1704) Minnet Allah’a didüm ana cevâb
Her kişi gördi cevâbımda savâb

1705) Cânı yokdur ki bula ‘ayb-ı beşer
Çeşm-i insâf ile eylerse nazar

1706) Geçeni ko gelicek dahı ‘adem
Nazm bu nazmdurur dem de bu dem

1707) Şimdi yok bana bu fennim de hemâl
Gerçi çokdur virilen ehl-i kemâl

1708) Bu sözüme dirisen lâf u haber
Nazar et nazmûma ey ehl-i nazar

1709) Penc-genci çün nasîb itdi Hudâ
‘Araba vü ‘Aceme cümle salâ

1710) Toludur genc ile bu penc- kitâb
Kimsenün haddi degül buna cevâb

1711) Urayım şevk ile Şeh-nâme’ye dest
Hasm ol kaldı idem anı da pest

1712) Yazayum Târih-i ‘Osmânî’yi ben
Kıssası râstdur nazm-i hasen

1713) Anun efsâneleri oldı dürûg

Yok cürâ'ında dürügun da fürûg

1714) Bunlarun eyledügi lîk cihâd
Râst dur eyleyemez kimse 'inâd

1715) Eyliyeyüm anı bir hûb-kitâb
Şâh-nâme'ye ola tâ ki cevâb

1716) 'Avn-i Hak ile idüp anı temâm
Kılayum emrüme Firdevsî'yi râm

1717) Çünki Hak'dan bana nazm oldı 'atâ
Dil uzatmak bana gâyet de hatâ

1718) Dâd-ı Hak'dur bu cevâhir bana ne
'Aybdur zişt dimeklik hasene

1719) Nazmuma eyler isen lîk hased
Di nazîrini bunu eyleme red

1720) Bulamaz kimse buna 'ayb u kusûr
Ziştdür dinse revâ ola mı hûr

1721) 'İlm çok olmasa bu 'ömr-i kasır
Komak olur idi asâr-ı kesîr

1722) Her birisinde yazup ben de kitâb
Derc iderdüm nice redd ile cevâb

1723) Mefharüm sanma ki nazm ola hemîn
Sinem içinde besâ genc-i defîn

1724) Nazmdan lîk murâdum bu hemân
Beni unutmaya sultân-ı cihân

1725) Arturup itdügüm ol arz-ı hüner
Ki ide bana 'inâyetle nazar

1726) Çü sever kâmili ol ehl-i celâl
Farzdur 'arz ide her bende kemâl

1727) Devlet ü 'ömrüni çok ide İlâh
Haşre dek halka ola bâb-ı penâh

1728) Cehl olmamış idi sinn-i şerîf
Ki temâm oldı bu ebyât-ı latîf

1729) Çü tokuz yüz on üçe irdi hisâb

Hamse hatm oldı vü ketb oldı kitâb